శ్రీ రామకృష్ణ లీలామృతము

(లేక శ్రీరామకృష్ణ జీవిత చరిత్ర)

అనువాదకులు :

కీ. శే. వెదురుమూడి కృష్ణరావుపంతులుగారు, బి. ఏ; శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు, బి. ఏ.

ప్రశస్తమైన వస్తువు, అకలంకమైన జీవితము, లోకోత్తరమైన సందేశము. దేహమును పులకరింపజేయు ఆధ్యాత్మికానుభవములు—శైలి సరళము, మధురము. భాష నిర్దుష్టము.—సర్వవిధముల నమూల్యమైన గ్రంథరాజము.

—శ్రీ పా. వే. రాజమన్నారుగారు, గౌ॥ ప్రధాన న్యాయమూర్తి, మద్రాసు.

* * * ఈ గ్రంథము విషయానురూపమై సుబోధమైన శైలిలో రచింపబడినదనుటకు ఎట్టి సందియమును లేదు. * * *

—శ్రీ పింగళి లక్ష్మీకాంతంగారు.

* * * ఆధునిక కాలములో వెలువడిన కొలది మహాగ్రంథములలో, అన్నివిధముల నిది యొకటి. * * *

—శ్రీ రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మగారు.

526 పుటలు (తృతీయ ముద్రణము) వెల : రూ. 5/-

శ్రీ వివేకానంద జీవితచరిత్ర

(శ్రీ చిరంతనానందస్వామి ప్రణీతము)

ఇందు శ్రీస్వాములవారి జీవితమున నింతకు పూర్వము గ్రంథస్థములుగాని ముఖ్య సంఘటన లెన్నియో శ్రీవారి సోదరశిష్యులవలన విని వ్రాయబడినవి. ఇది శ్రీ స్వాముల వారి సంపూర్ణ చరిత్ర!

నిర్దుష్టమైన భాష, అందమైన అచ్చు, ఆకర్షకమైన రూపము.

438 పుటలు (అష్టమ ముద్రణము) వెల : { సాదా ప్రతి రూ. 3-50; అట్ట బైండు రూ. 4/- }

శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర

(మూడవ కూర్పు)

రచయిత : శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

ప్రతి స్త్రీయును పురుషుడును...చదువవలసిన గ్రంథ మిది...అమృతకలశము!... అనన్యసామాన్య నీతిమంజరి...తియ్యని తెలుగు...పాలవంటి శైలి... —ఆంధ్రప్రభ

246 పుటలు వెల : రూ. 2/-

అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

శ్రీ రా మ కృ ష్ణ ప్ర భ

సంపుటము ౧౯ ౧౯౬౨, డిసెంబరు; శుభకృత్తు - మార్గశీర్షము సంచిక ౬

వి ష య సూ చి క

శ్రీ రామకృష్ణమఠ ప్రచురణములు

740 పుటలు	శ్రీరామకృష్ణ సూక్తి సుధ (తోలికూర్పు)	రూ. 7/50
496 పుటలు	శ్రీ రామకృష్ణ లీలామృతము (ద్వితీయ ముద్రణము)	రూ. 5/-
144 పుటలు	శ్రీ శారదాదేవి	రూ. 1-25
312 పుటలు	శ్రీ శారదా ప్రసంగములు	రూ. 3-00
540 పుటలు	శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము (సంగ్రహ జీవితసహితము)	రూ. 3-50
432 పుటలు	(సాదా) రూ. 3-50 శ్రీవివేకానంద జీవితచరిత్ర (అట్టబైండు)	రూ. 4/-
564 పుటలు	స్వామి - శిష్య సంవాదములు (ప్రథమ ముద్రణము)	రూ. 5/-
344 పుటలు	బ్రహ్మానంద బోధనలు (ప్రథమ ముద్రణము)	రూ. 3-50
330; 324 పుటలు	సందేశతరంగిణి - 2 భాగములు (ఒక్కొక్క భాగము)	రూ. 3/-
402 పుటలు	పారమార్థిక సంభాషణలు	రూ. 3/-
504 పుటలు	శ్రీమద్భగవద్గీత (ఆఱవ ముద్రణము)	రూ. 4/-

జ్ఞానయోగము 4 00 రాజయోగము 2 50
కర్మయోగము 1 50 భక్తియోగము 1 50
నారద భక్తి సూత్రములు ... 3/-
పరతత్త్వప్రసంగము ... 2/-
శ్రీ నాగమహాశయుని జీవితచరిత్ర ... 1 25
ప్రబోధరత్నాకరము ... 2 25
శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర ... 2/-
దేవీమాహాత్మ్యము ... 2/-
వివేకానందలేఖావళి (మొదటిభాగము) 1 50
వివేకానందలేఖావళి (రెండవభాగము) 1 75
శ్రీరామకృష్ణోపనిషత్తు .. 1 25
హిందూ మతము .. 1 25
అనుష్ఠాన వేదాంతము .. 1 25
కులము, సంస్కృతి, సామ్యవాదము 1/-
వివేక సూర్యోదయము .. 1 25
భారతీయ మహిళ .. 1/-
కఠోపనిషత్తు ... 0 80
శ్రీ పరమహంస నీతికథారత్నములు 0 75

గిరీశచంద్ర 0 75 భక్తిమార్గము 0 50
షికాగో నగరోపన్యాసములు 0 50
గురూపదేశములు 0 50 శ్రీకృష్ణవాణి 0 40
శ్రీ రామకృష్ణ ఉవాచ . 0 37
శ్రీ వివేకానంద శంఖారావము ... 0 37
శ్రీ శారదా సూక్తి నవనీతము ... 0 40
నా సంస్కరణ యుద్ధవిధానము ... 0 37
నా గురుదేవుడు 0 40 బుద్ధ ఉవాచ 0 37
శ్రీరామకృష్ణుడు, వివేకానందస్వామి 0 25
శ్రీ పరమహంస జీవిత సంగ్రహము... 0 25
పరమహంస శ్రీరామకృష్ణుడు ... 0 25
నవీన భారతదేశము ... 0 25
తాపత్రయ చికిత్స ... 0 25
పవహారిబాబా 0 25 ముక్తిమార్గము 0 19
సర్వం విష్ణుమయం జగత్ ... 0 19
శ్రీ రామకృష్ణ ఆరాత్రికము ... 0 12
శ్రీరామనామసంకీర్తనము 0 6 యతిగీతము 0 6
నామతము 0 6 వి. సింహగర్జనము 0 3

శ్రీ దొడ్డ భాగవతము - మొదటి సంపుటము రూ. 6-50; రెండవ సంపుటము రూ. 5-50;
మూడవ సంపుటము రూ. 7-50 (మూడును ఒకేపరి కొన్నచో: రూ. 18-50)
ఇవియేకాక సంస్కృత, ఆంగ్ల, తమిళ, హిందీ, కన్నడ గ్రంథములు,
వేదాంత కేసరి (ఆంగ్లము) శ్రీ రామకృష్ణ విజయము (తమిళము)
అను మాసపత్రికలును మాయొద్ద దొరకును

అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ ఆఫీసు,
శ్రీ రామకృష్ణ మఠము,
మైలాపూరు :: మద్రాసు-4.

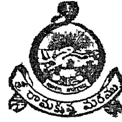
Phone : 71231

ప్రకటన

మీ చందా యీ............నెలాఖరుతో ముగియును. రాబోవు సంవత్సరమునకు మీ చందా (రూ. 4) మనియార్డరు ద్వారా, మా కార్యాలయమునకు రాబోవు నెల 10-వ తేదీలోగా అందునట్లు పంపగోరెదము. అట్లు మనియార్డరు పంపనియెడల, రాబోవు సంచికను వి. పి. పి. ద్వారా పంపెదము. పత్రికయెడ మీ యాదరాభిమానములను యథాప్రకారముగా జూపుదురని నమ్ముచున్నాము. మనియార్డరుద్వారా మీ చందా పంపినయెడల, తపాలా వి. పీ. రిజిస్ట్రేషను చార్జీలు 56 న. పై. లు మీకు మిగులునని గుర్తింతురుగాక. అనివార్యమయిన యే కారణములచేనైనను మీ రిక చందాదారుగా నుండగోరనియెడల రాబోవు నెల 5-వ తేదీ లోపుగా ఆ సంగతి మాకు దయచేసి తప్పక తెలుపగోరెదము. అట్లు మీ యొద్దనుండి ఉత్తరము రాకపోవుటచే మీరు తప్పక వీ. పీ. విడిపించుకొందురను నమ్మకముచే మేము వీ. పీ. పంపి, మీరు విడిపించుకొనకపోయినయెడల వృథాగా ఈ ధర్మసంస్థకు వి. పీ. చార్జీలు నష్టముగలిగించినవారగుదురు. దయచేసి ఈ విషయము గుర్తింతురు గాక.

ఉత్తరప్రత్యుత్తరములన్నిటిలోను మీ చందాదారు సంఖ్యను ఉదాహరించుచు, మీ పూర్తి పేరును, విలాసమును స్పష్టముగా వ్రాయగోరెదము.

మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

'అఖిలవిభు శరణొందుమ, యా క్షణంబ యతనికృప నీకు ననుభావ్య మగును వత్స.'

—శ్రీ శారదామణి.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౧౯ } ౧౯౬౨ — డిసెంబరు : : శుభకృత్తు — మార్గశీర్షము { సంచిక ౬

శ్రీః

సౌందర్యలహరి

మూలము : శ్రీ శంకరభగవత్పాదులు

టీక : నే. భ.

కరాగ్రేణ స్పృష్టం తుహినగిరిణా వత్సలతయా
గిరీశే నోదస్తం ముహు రధరపానాకులతయా
కరగ్రాహ్యం శమ్భో ర్ముఖముకురవృన్తం గిరిసుతే
కథఙ్కారం బ్రూమ స్తవ చుబుక మౌపమ్యరహితమ్ ॥ ౬౭

గిరిసుతే	పార్వతీ
తుహినగిరిణా	మంచుకొండచేత
వత్సలతయా	వాత్సల్యముచేత
కరాగ్రేణ	చేతికొనతో
స్పృష్టమ్	తాకబడినదియు
గిరీశేన	మహాదేవునిచే
అధరపాన+	మోవినానుటయందలి
ఆకులతయా	తహతహచేత
ముహుః	మాటిమాటికిని
ఉదస్తమ్	పైకెత్తబడినదియు
శమ్భోః	శివుని

కరగ్రాహ్యమ్	చేతిచే ఉపలాలింపదగిన దియు
ఔపమ్య	సాటి
రహితమ్	లేనిదియు
ముఖముకుర	మోమనెడి అద్దమునకు
వృన్తమ్	ఆధారదండమును అగు
తవ	నీ
చుబుకమ్	గడ్డమును
కథఙ్కారం	ఏమని
బ్రూమః	వర్ణింతుము ?

తా॥ పార్వతీ, సాటిలేని నీగడ్డమును మే మేలాగు వర్ణింపగలము ? ఆగడ్డమును నీతండ్రి వాత్సల్యముతో తాకును. నీయధరపానాభిరతుడగు పరమశివుడు, ఆగడ్డమును మాటిమాటికిని పై కెత్తుచుండును. నీముఖము అను అద్దమును పట్టుకొని అందు సమస్తమును గాంచు మహాదేవునకు నీ గడ్డము అయద్దపు పిడివలె ఉన్నది.

భుజాశ్లేషా న్నిత్యం పురదమయితుః కణ్టకవతీ
తవ గ్రీవా ధత్తే ముఖకమలనాళశ్రియ మియమ్
స్వత శ్శ్వేతా కాలాగురుబహులజమ్బాలమలినా
మృణాళీలాలిత్యం వహతి య దధో హారలతికా ॥ ౬౮

(దేవి)	(అమ్మా)	అధః	క్రింద
తవ	నీ	స్వతః	తనంతట
ఇయమ్	ఈ	శ్వేతా	తెల్లనిదైనను
గ్రీవా	మెడ	కాల+అగురు	నల్ల అగురుయొక్క
పురదమయతుః	త్రిపురాంతకుని	బహుళ	సమృద్ధమైన
భుజాశ్లేషాత్	భుజాలింగనమువలన	జమ్బాల	(అడుసు) మైపూతచేత
నిత్యం	సదా	మలినా	నల్లనిదైన
కణ్టకవతీ	గగుర్పాటుకలదై	హారలతికా	ముక్తామాల
ముఖకమల	మోముదామరకు	మృణాళీ	(అడుసంటిన) తామరతీగ
నాళశ్రియమ్	కాడ అగు కాంతిని	లాలిత్యం	సొంపును
ధత్తే	తాల్చుచున్నది	వహతి	తాల్చుచున్నది.
యత్	దేనికి		

తా॥ పరమశివుడు తనభుజములతో ఆలింగనము చేసికొనుటచేత నీమెడ సదా రోమాంచకంచుకితముగ నుండును. అది నీముఖపద్మమునకు కాడవలె నుండును. మెడ క్రింద ముత్యాలమాల ఉన్నది. అది సహజముగా తెల్లనిదే కాని, దట్టమయిన నల్లఅగురుగంధపు పూత అంటుటచేత దానిసొంపు (అడుసంటిన) తమ్మితీగసొంపును బోలి యున్నది.

గళే రేఖా స్తిస్రో గతిగమకగీతైకనిపుణే
వివాహవ్యానద్ధప్రగుణగుణసంఖ్యా ప్రతిభువః
విరాజన్తే నానావిధమధురరాగాకరభువామ్
త్రయాణాం గ్రామాణాం స్థితినియమసీమాన ఇవ తే ॥ ౬౯

గతి	రాగాలాపము	నానావిధ	పలువిధముల
గమక	రసాత్మకమైన ముఖ్యనాద పరిపోషము	మధురరాగ	శ్రీరాగ - మలహరీ - లలితా- భూపాలాది శ్రావ్యరాగముల
గీత	సముచితార్థ ప్రబంధ సందర్భము - అను వీనిలో	ఆకరభువామ్	ఉత్పత్తిస్థానములగు
ఏక	ముఖ్యముగా	త్రయాణామ్	మూడు
నిపుణే	నేర్పరివైన జననీ	గ్రామాణామ్	గాంధార - మధ్యమ - షడ్జములను రాగకదంబముల
వివాహ	పెండ్లియప్పుడు		
వ్యానద్ధ	(మహాదేవునిచే) కట్టబడిన	స్థితి	ఉనికికి
ప్రగుణగుణ	మంగళసూత్రపు	నియమ	ఏర్పఱుపబడిన
సంఖ్యా	(పేటల మూడింటి) సంఖ్యతో	సీమానః ఇవ	పొలిమేరలవలె
		తే	నీ
ప్రతిభువః	సమానములగు	గళే	కంఠమున
త్రిరేఖాః	మూడురేఖలు	విరాజన్తే	ప్రకాశించుచున్నవి.

తా॥ అమ్మా నీవు సంగీతశాస్త్రోక్తములగు గతియందును గమకమందును గీతమందును సాటిలేని నిపుణురాలవు. నీమెడయందున్న మూడు రేఖలు - నీమంగళసూత్రపు పేటల మూడింటితో సంఖ్యలో సరిపోవుచున్నవి. - అటు చూచిన - మధురములగు రాగములకు ఉత్పత్తిస్థానములగు గాంధారము మధ్యమము షడ్జము అను మూడు 'గ్రామము'ల పొలిమేర గీటులవలె ఉన్నవి.

మృణాళీమృద్వీనాం తవ భుజలతానాం చతసృణామ్
చతుర్భి స్సౌన్దర్యం సరసిజభవ స్స్తౌతి వదనైః
నఖేభ్య స్సన్త్రస్యన్ ప్రథమమథనా దన్ధకరిపో
శ్చతుర్ణాం శీర్షాణాం సమ మభయహస్తార్పణధియా ॥ ౭౦

(దేవి)	(అమ్మా)	అర్పణధియా	ఇమ్మని కోరుచు
సరసిజభవః	బ్రహ్మ(తమ్మిచూలి)	చతుర్భిః	నాలుగు
ప్రథమ	మొదటి(ముఖపు)	వదనైః	ముఖముల చేతను
మథనాత్	వినాశమువలన	మృణాళీ	తామరతీగలవలె
అన్ధకరిపోః	రుద్రుని	మృద్వీనామ్	మృదువులైన
నఖేభ్యః	గోళ్లనుండి	తవ	నీ
సన్త్రస్యన్	భయపడుచున్నవాడై	చతసృణామ్	నాల్గు
చతుర్ణామ్	(ఇప్పుడున్న) నాల్గు	భుజలతానామ్	భుజములనెడి తీగల
శీర్షాణామ్	శిరములకు	సౌన్దర్యం	సొంపును
సమం	సమానముగా	స్తౌతి	వర్ణించుచున్నాడు.
అభయహస్త	'భయపడకు' అను అభయదానమును		

తా॥ బ్రహ్మదేవునకు మొదట ఉండిన ఐదు తలలలో ఒకదానిని రుద్రుడు తనగోళ్లతో పెఱికివేసినాడు. అందుచేత భయపడుచు బ్రహ్మ నీ నాల్గుచేతులచేతను తనకు మిగిలినయున్న నాల్గుతలలను అభయప్రదాన మిప్పించుకొనగోరి తామరతీగలవలె మృదువులైన నీ నాల్గుచేతుల సౌందర్యమును తన నాల్గునోళ్లతోను స్తుతించుచున్నాడు.

నఖానా ముద్యోతై ర్నవనళినరాగం విహసతామ్
కరాణాం తే కాన్తిం కథయ కథయామః కథ ముమే
కయాచి ద్వా సామ్యం భజతు కలయా హన్త కమలం
యది క్రీడల్లక్ష్మీచరణతలలాక్షారసచణమ్ ॥ ౭౧

ఉమే	పార్వతీ	ల	లక్ష్మీదేవియొక్క
నఖానామ్ ఉద్యోతైః	గోళ్లకాంతులచేత	చరణతల	పాదతలములందలి
నవనళినరాగమ్	లేదామరకెంజాయను	లాక్షారస	లత్తుకరసముతో
విహసతామ్	పరిహసించునవగు	చణమ్ యది	కూడినదగునేని
తే కరాణామ్	నీ చేతుల	(తర్హి)	(అప్పుడు)
కాన్తిమ్	శోభను	హన్త	పాపము !
కథమ్ కథయామః	ఎట్లు వర్ణింతుము ?	కయాచిద్ వా విధయా	ఎట్లో ఒకట్లు
కథయ	చెప్పుమా	సామ్యమ్	సాదృశ్యమును
కమలమ్	పద్మము	భజతు	పొందును గాక.
క్రీడత్	క్రీడించుచున్న		

తా॥ అమ్మా, ఉమా, గోళ్లకాంతులచే నీచేతుల కెంజాయ లేదామరల కెంజాయను మించియున్నది. వానిని మే మెట్లు వర్ణింపగలము? చెప్పు. క్రీడించు లక్ష్మీచరణములందలి లత్తుకరసము తామర కంటునేని, అప్పు డది ఎంతో కొంత నీచేతులతో సమత్వ మొందునేమో!

సమం దేవి స్కన్దద్విపవదనపీతం స్తనయుగమ్
త వేదం నః ఖేదం హరతు సతతం ప్రస్నుతముఖమ్
యదాలోక్యాశఙ్కాకులితహృదయో హాసజనకః
స్వకుమ్భౌ హేరమ్బః పరిమృశతి హస్తేన ఝటితి ॥ ౭౨

దేవి		ఆకులిత	కలవరపెట్టబడిన
యత్	ఏ నీ చనుగవను	హృదయః	డెందముగలవాడై
ఆలోక్య	చూచి	హాసజనకః	(అమ్మకు నాయనకు తమ్మునికి) నవ్వు పుట్టించువాడగుచు
ఆశఙ్కా	(నా కుంభములనీమె కైకొన్నదా అను) సందేహముచేత	హేరమ్బః	వినాయకుడు

హస్తేన	చేతితో	ప్రస్నుతముఖమ్	పాలుకార్చు చూచుకములుగల
ఝటితి	తటాలున		
స్వకుమ్భౌ	తన కుంభములను	తవ	నీ
పరామృశతి	తాకిచూచుకొనునో	ఇదమ్	ఈ
సమం	ఏకకాలమున	స్తనయుగమ్	చనుగవ
స్కన్ద	సుబ్రహ్మణ్యునిచేతను	నః	మా
ద్విపవదన	గజాననునిచేతను	ఖేదమ్	క్లేశమును
పీతం	త్రాగబడినదై	సతతమ్	ఎల్లప్పుడును
		హరతు	పోగొట్టునుగాక.

తా॥ అమ్మా సుబ్రహ్మణ్యుడును గజాననుడును ఏకకాలమున నీ చనుబాలు త్రాగుదురు. వారు పాలుత్రాగిన వెనుక నింకను చూచుకములనుండి పాలు కాఱుచుండ, అట్టి నీ స్తనములను గాంచి గజాననుడు తన కుంభములనే నీవు కైకొంటి వేమో అని శంకించి, ఉన్నవా లేవా అని తన కుంభములను తాకిచూచుకొనును. ఆముగ్ధ (ముద్దు) చేష్టకు అందఱును నవ్వుదురు. అట్టి నీ స్తనయుగము మా క్లేశములను సదా పోగొట్టునుగాక.

మాతృదేవి స్త్రీల గావించిన హితబోధ

శ్రీమచ్ఛుద్ధసత్త్వానందస్వామి సంకలితము

వినమ్రత యొక్కటియే స్త్రీలకు విభూషణ మని యెఱుగుడు. దేవతావిగ్రహముయొక్క పాదముల మ్రోల నర్పింపబడినప్పుడే పుష్పము తనభాగ్యమున కానందించునది. ఆ భాగ్యమునకు నోచుకొనని పుష్పము చెట్టుమీదనే వాడి పోవుట మేలు. మిటారికత్తియ లట్టి పుష్పముల బంతి నాఘ్రాణించుచు "బళీ! ఎంతసువాసన!" అని పల్కుచుండునప్పుడు నా మనస్సెంతో సంతాపించును.

* * *

స్త్రీలకు ముంగోపము తగదు. వారు ఓరిమి నలవఱచుకొనవలెను. వారికి శైశవమునను బాల్యమునను తలిదండ్రులు, యౌవనమున భర్తలు, పోషకులు. స్త్రీబుద్ధి సామాన్యముగా మిక్కిలి సున్నితము, సులభముగా నొచ్చుకొనునది. ఒక్క మాట చాలును వారిని తల క్రిందు చేయుటకు. ఈ కాలములో ఎంతమాటైనను సులభముగా అందురు గదా! కావున స్త్రీలు ఓరిమినభ్యసించి తలిదండ్రులయొక్కయు భర్తయొక్కయు మాటలయెడ తాలిమి కలిగి ప్రవర్తింపవలెను.

* * *

వివాహము చేసికొనునట్లు తనకొమార్తెకు బోధింపు డని యొక భక్తురాలు శ్రీమాతృదేవి నొకనాడు వేడుకొనెను. ఆమె అందుకిట్లనెను : "జీవితకాలమంతయు ఒకనికి బానిసయై వాని

యిష్టానుసారము ప్రవర్తించుచుండుట ఎంత కష్టము! పెండ్లి లేక యుండుటయందు కొంత అపాయము కలదు నిజమే కాని, పెండ్లాడ నిచ్ఛగింపని బాలికలను బలాత్కారముగా పెండ్లాడించి యావజ్జీవము ఐహికజీవనముపాలు చేయుట అనుచితము. పరిపూర్ణ విరకితో జీవితము గడపగోరు బాలికలను బ్రహ్మచారిణులుగా నుండుడనియే ప్రోత్సహింపవలెను.''

* * *

అమ్మాయీ, నీ అదృష్టము పండుటచేతనే నీకీ మానవజన్మ లభించినది. దైవమునందు పరిపూర్ణభక్తి కలిగియుండుము. బాగుగా ప్రయాసపడవలెను. అప్రయత్నముగా ఏమైన సిద్ధించునా? పని ఒత్తిడిచేత ఏమాత్రము తీఱిక లేకుండు వేళలలోకూడ దైవప్రార్థన కెట్లో కొంతకాలము కల్పించుకొనవలెను. దక్షిణేశ్వరమున నే నెప్పుడును పనితొందరలో ఉండుదానను. ఐనను నా ధ్యానప్రార్థనలు సాగించుచునే ఉంటిని. మనస్సు వ్యాకులముగా నున్నదని మొఱపెట్టుకొనుచుండు మా మఱదలు కూడ ఇట్లే చేయుగాక! వేకువజామున మూడు గంటలకు లేచి ధ్యానమునకు కూర్చుండుమనుము. ఆ మనోవ్యాకులత యింకను నిలిచి యుండునేమో చూచెదను. అట్లు చేసిచూడక మనోవ్యాకులతనుగూర్చి చెప్పుకొనుచుండును. ఆమె కా వ్యాకుల మేల? వ్యాకుల మను మాటనే నే నెన్నడు నెఱిగి యుండలేదు.

* * *

పెనిమిటి, కొడుకు, దేహము- -ఈ సర్వము అయథార్థము —— మాయ: మాయ కల్పించు సంకెలలు. ఈ బంధములను వదలించుకొన్నగాని ముక్తి సిద్ధింపదు. ఈ దేహమునం దభిమానముకూడ, ఈ దేహమే ''నేను'' అను భావముకూడ, చివరకు నశింపవలెను. అమ్మాయీ, ఈ దేహ మనగా ఏమో యెఱుగుదువా? వీసెడు బూడిద (కాల్చివైచినపిదప)! దీనికై యింత గర్వమేల? ఎంత ఘనమైన దేహమైనను చివరకీ వీసెడు బూడిద రూపమునే పొందును. ఐనను జనులకు దీనిపై ఇంత వ్యామోహము!

* * *

ఒకరిని సన్న్యసింప బ్రోత్సహించుచున్నందుకు శ్రీ మాతృదేవి నాక్షేపించుచు, వివాహమాడి గృహస్థజీవనము గడపుటకూడ ఒక విధమగు ఆస్తికధర్మమే యని చెప్పుచుండిన యొక స్త్రీతో శ్రీ మాతృదేవి యిట్లనెను: ''వీ రందఱును దివ్యాంశ సంభూతులు. వారీ లోకమున ఆఘ్రాణింపని పుష్పములవలె నిష్కళంకజీవితములు గడపుదురు. అంతకన్న రమ్యమైన దేమైన నుండునా? ఈ ఐహికజీవనములో ఏపాటి సుఖము కలదో నీవు స్వయముగా చూచియున్నావుగదా? నాయొద్ద నీ విన్నాళ్లనుండి యేమి నేర్చుకొంటివి? ఈ ప్రాపంచిక జీవనముపై నింత వాంఛ యేల? ఇంతటి పశుప్రవృత్తి యేల? దానివలన నీ కెట్టి సుఖము లభించును? పరిశుద్ధాదర్శముగల జీవనమును నీవు కలలోనైన భావింపలేవా? నీ భర్తతో నీ విప్పుడైన సోదరునితోవలె జీవింపజాలవా? పందులతెఱగున జీవించుటయం దింత ఆసక్తి యేల? ప్రపంచములో కనుపట్టు ఈ తాపత్రయము నా యెముకలనుకూడ నమిలివేయుచున్నది.

* * *

తన కుమారుని మరల ఐహికజీవనము నవలంబింపజేయు మని యొక సాధువుయొక్క తల్లి శ్రీ మాతృదేవి నొకనాడు ప్రార్థించెను.

అందు కామె యిట్లనెను: "సాధువునకు తల్లి యగుట మహాభాగ్యము. ఇత్తడిచెంబుపై గల మమకారమునుగూడ మానవులు త్యజింప జాలరు. ప్రపంచమును పరిత్యజించుట మాట లా? నీ వేల విచారించెదవు?"

* * *

ఒక శిష్యురాలికి మంత్రోపదేశముచేసి శ్రీ మాతృదేవి యిట్లు పలికెను: "క్రొత్తగా వైధవ్య మొందిన స్త్రీలకు మంత్రోపదేశము చేయకుండుట నా అలవాటు. నీ విషయములో ఆ అలవాటు తప్పితిని. నీ పారమార్థికశీలతయే అందుకు కారణము. నాకు పశ్చాత్తాపము కల్గింపకుము. శిష్యుల పాపములను గురువు అనుభవింపవలసి యుండును. క్రమము తప్పక మంత్రమును జపించుచుండుము."

* * *

అత్తవారింటికి కాపురమున కేగుచుండిన యొక స్త్రీతో శ్రీ మాతృదేవి యిట్లు చెప్పెను: "ఎవరితోగాని విస్తారము చనవు కల్పించుకొనకుము. కుటుంబమున జరుగు సాంఘికకార్యములలో అంతగా పాలుగొనకుము. 'మనసా, సదా నీయందే నీవు నిలిచియుండుము' అను కొనుచుండుము. ఇతరుల విషయముల నెఱుగుటకై కుతూహలపడకుము. ధ్యానప్రార్థనల కాలమును క్రమక్రమముగా అధికపఱచు చుండుము..."

* * *

మఱొక గృహస్థశిష్యురాలిని శ్రీ మాతృదేవి ఇట్లు హెచ్చరించెను:— "మగవారితో— నీ తండ్రితో, నీ సోదరునితోగూడ—విస్తారము మచ్చికగా నుండవలదు. ఇతరులవిషయ మిక చెప్పవలయునా? మఱొకసారి చెప్పుచున్నాను వినుము. ఏమగవానితోనైననుసరే—భగవంతుడే ఆ రూపమున వచ్చినను — మచ్చిక వలదు."

* * *

ఒక పిల్లవానిని దత్తు చేసికొనగోరిన యొక స్త్రీకి శ్రీ మాతృదేవి యిట్లు చెప్పెను: "ఆ తలంపే పెట్టుకొనవలదు. లోకు లందఱియెడ నీ ధర్మమును నిర్వర్తించుచుండుము. నీ ప్రేమ మాత్రము భగవంతు నొక్కనియందే నిలుపుము. ఐహికప్రేమ లెప్పుడును చెప్పరానంత పరితాపమునకు కారణ మగును."

* * *

నీ ప్రేమను ఏ మానవునియందైన నుంచినచో నీకు సంతాపము తప్పదు. భగవంతుని మాత్రమే ప్రేమింపగల స్త్రీ ఎంతో అదృష్టవంతురా లనుట తథ్యము. భగవంతుని ప్రేమించుట సంతాపకారి కాజాలదు.

నిరంతరము ధ్యానముచేయుటవలన మనస్సు సుస్థిరమగును. ఆ స్థితిలో ధ్యానమును ఆపుటకు నీకు మనసురాదు. మనస్సు ధ్యానమునకు విముఖముగా నుండునప్పుడు దానిని బలాత్కరింతకుము. ప్రణామములు మాత్రము చేసి ధ్యానపీఠమునుండి వెడలిపొమ్ము. స్వతస్సిద్ధముగా బుద్ధి దానిపై పొరలినప్పుడు చేయునదే నిజమగు ధ్యానము. —మాతృశ్రీ

శ్రీ మాతృ దేవి స్మృతులు*

శ్రీమద్విశుద్ధానందస్వామి

క్రీ. శ. 1911–వ సంవత్సరము శ్రీ శ్రీమా దక్షిణభారతతీర్థయాత్రకై వచ్చియుండెను. మాతృదేవి సేవకై శ్రీరామకృష్ణానందస్వామి సర్వదా ఆమెయొద్దనే యుండెను. బెంగుళూరు ఆశ్రమమునకు మాతృదేవి వచ్చెను. ఆ సమయమున తల్లియొద్ద నుండెడి అవకాశము నాకును లభించెను. మాతృదేవి బెంగుళూరికి వచ్చియున్న సంగతి బైట ఎవ్వరికిని తెలుప వలదనియు, ఎక్కువమంది భక్తులు వచ్చిన ఆమెకు విశ్రాంతికికూడ అవకాశముండదనియు శ్రీరామకృష్ణానందస్వామి కట్టుదిట్టములు చేసిరి. కాని వారి కట్టుదిట్టము లేవియు సాగజాలవాయె. మాతృదేవి బిడ్డలు ఆమె విషయము తెలిసికొనకుండ ఉండగలరా? స్త్రీలు, పురుషులు పెక్కురు గుంపులు గుంపులుగా వచ్చి తల్లిని దర్శించుకొని పోవుచుండిరి. రాత్రి 8 గంటల తర్వాతనే భక్తుల ఒత్తిడి తగ్గుచుండెను. ఆహా! అది నిజముగా ఒక విచిత్రఘటన! మాతృదేవి దివ్యసాన్నిధ్యముతో ఆశ్రమము వెల్గొందుచుండెను. ఒకదినము ఆశ్రమములోని ఒక పెద్ద గదిలో మాతృదేవి ఆసీనలైరి. ఆ గదిలోనే కాక చుట్టుపట్లనున్న గదులలోకూడ భక్తులు క్రిక్కిరిసి కూర్చుండిరి. ఎల్లరును మౌనముగా కూర్చుండిరి. అంత పెద్ద భవన మంతయు నిశ్శబ్దముగా నుండెను. అందఱును తదేకదృష్టితో మాతృదేవిని చూచుచుండిరి. ఇట్లు చాలసేపు గడచెను. అంత తల్లి నన్ను పిలిచి ఇట్లు పల్కెను: "బాబూ, నీవు ఏదేని వీరికి చెప్పు. వీరి భాష నాకు కొంచెము అయిన తెలిసియుండి, ఒకటి రెండుమాటలు వీరితో మాట్లాడినచో ఎంత ఆనందపడుదురో కదా!" నేను అమ్మ చెప్పిన ఈ మాటలు ఇంగ్లీషులో చెప్పగా భక్తమండలములోనుండి ఇద్దఱు వృద్ధభక్తులు లేచి నిలువబడి, చేతులు జోడించి ఇట్లు పల్కిరి: 'ఏమియు అక్కరలేదు. మా హృదయములు ఆనందభరితములైనవి. మేము మాతృదేవి యథార్థత్వమును హృదయంగతము చేసికొనుచున్నాము.' ఈ మాటలు వినుటతోడనే అమ్మ చేయి పైకెత్తి భక్తుల నెల్లరను ఆశీర్వదించెను. ఎంతటి అపూర్వసంఘటన! ప్రేమ రాజ్యమున మాటలతో పని లేదు. మాతృప్రేమ అవిచ్ఛిన్నధారగ భక్తులహృదయాంతరమందు ప్రవేశించెను — అచట భాషకు తావే లేదు. తల్లి తమ దగ్గఱనుండుటకే బిడ్డలు ఆశపడుదురు. మాతృదేవి బెంగుళూరులో ఉన్న కాలమంతయు, ఈలాగుననే ప్రేమలీల జరిగెను.

* [సత్ ప్రసంగములు - రెండవభాగము.—శ్రీ విశుద్ధానందస్వామి]

'శ్రీరామకృష్ణాదర్శ' పరమావధి శ్రీశారద*

[సంపాదకీయము]

౧

ఒకనాడొకరు మాతృశ్రీతో "అమ్మా, గురుదేవుడు సర్వమతసామరస్యమును నెలకొల్పినాడు, ఆయన ప్రసాదించిన ఆ సమరస భావము అద్వితీయమైనది కదా" అన్నారట. అందుకు అమ్మ చెప్పిన జవాబు — "బిడ్డా, మతసామరస్యమునుగూర్చి నీవు చెప్పుచున్నది నిజమే. కాని మతసామరస్యమును బోధించు స్పష్టసంకల్పముతోనే ఆయన వివిధమతమార్గాలలో సాధన చేసినాడని నాకు తోపలేదు. అహోరాత్రములు ఆయన ఉద్రిక్తభగవద్భావనలో ఉండెడివాడు. పారమార్థికసాధనలు చేయుటచేతను వైష్ణవ క్రైస్తవ మహమ్మదీయాదిమార్గాల ననుసరించుటచేతను ఆయన భగవల్లీలానుభూతి నొందినాడు. గురుదేవుని జీవిత విశిష్టలక్షణము ఆయన వైరాగ్యమే అని నా తలంపు. అట్టి వైరాగ్యము నెవరైన వేఱెటనైన కాంచియున్నారా?"

ఈ సూక్తిదీపము నాధారపఱచుకొని దీనిని వెలువఱచినట్టి ఆమె స్వరూపమును గ్రహింపబూనితిమేని, 'శ్రీరామకృష్ణాదర్శపు' అప్పటమైన రూపును గాంచినవారమగుదుము. గురుదేవుని పారమార్థికానుభూతులలోను ఉపదేశాలలోను సర్వమతసామరస్యాదులైన అనర్ఘభావాలు లేవు అనము. కాని అవి ఆయన జీవితగంగాప్రవాహపు ఆనుషంగిక ఫలితాలు. శ్రీరామకృష్ణుడు దేవునే తప్ప వేఱు దేనిని నెఱుగడు. లేదా ఆయన సర్వమును దేవుడే, దేవునిలోనిదే, దేవునికొఱకుండునదే అని గ్రహించినాడు. ఆయనలో ఉండిన ఉద్రిక్త భావము ఒక్కటే. ఏది అనగా భగవత్ప్రేమ. ఆయన పనులకేమి ప్రసంగాలకేమి ఏకైక ప్రేరకము భగవత్ప్రేమయే. అది ఆయనను క్రొత్త సాహసాలకు తార్చినది, క్రొత్తసాధనలను సమావేశాలను పొందించినది. వీని యన్నిటి ఫలితాలును మరల ఆ ప్రేమజ్వాలలలోనే ఆహుతి సేయబడినవి.

ఈ ప్రేమకే 'వైరాగ్య' మని నామాంతరము. శ్రీరామకృష్ణుడు స్వాత్మతేజముతో శారదాదేవిలో ప్రజ్వరిల్లజేసినది దీనినే. అట్లు చెప్పుట సరి యగునా? శ్రీశారదకు ఈ ప్రేమ సహజముగ లేదా! ఆమెలో ఆ ప్రేమే లేకుండిన, ఆమె శ్రీరామకృష్ణు నేలాగు అర్థము చేసికొని యుండగలదు? స్వాభీష్టజీవితలక్ష్యము నాయన చేరుటకు ఆయనకు తోడ్పడుటకే తాను దక్షిణేశ్వరమునకు వచ్చితి నని ఏలాగు చెప్ప సాహసించియుండును? భగవత్ప్రేమ ఆమెకు లేకున్నచో, శ్రీరామకృష్ణుడు తన లక్ష్యమైన భగవత్ప్రేమను సిద్ధింపజేసికొనుటలో ఆమె ఏలాగు ఆయనకు సహకరించియుండగలదు?

ఐనను శ్రీరామకృష్ణుడు దేనినిగాని యదృచ్ఛకు విడిచి పెట్టలేదు. శారదకు సంబంధించినంతవఱకు ఆయన తన కార్యక్రమమును సిద్ధపఱచుకొనియే యుండెను. ఐదేండ్ల శారదను

* వేదాంతకేసరి మాతృదేవి శతవార్షికోత్సవసంపుట సంపాదకీయవ్యాసానుసరణము.

'ఈమె నాకు విధినిర్ణీతపత్ని' యని కనిపట్టి నిర్దేశించినవాడాయన. తామిరువురును కలసికొనుట ఘటిల్లినప్పుడెల్ల, ఆయన, ఐహికాధ్యాత్మికపథములలో ఆమెను తీర్చిదిద్దుటకై అత్యంతమైన జాగరూకతను వహించుచుండెను. 'ఆమెలో ఉన్న పరిపూర్ణతను వెలువఱచుట' అనెడి శిక్షణము ఏది కలదో, ఆ శిక్షణమును ఆయన ఆమె కొసంగెను. వివాహానంతరము 'శారదలో కామస్పర్శ మైనను లేకుండ జేయుము' అని ఆయన లోకమాతను ప్రార్థించెను. తన పారమార్థికసిద్ధులకు పరమపావనురాలగు శ్రీశారదాదేవిసాహచర్యము తనకెంతగా తోడ్పడినదో గుర్తించి అనంతరకాలమున శ్రీరామకృష్ణుడే కృతజ్ఞతతో ప్రకటించినాడు. ప్రాయము రాగానే శారద దైవోన్మత్తుడగు తన పతిసన్నిధికి చేరుకొనెను. భార్యకుండ వలసిన పూర్తి అధికారమును ఆమెకిచ్చి శ్రీరామకృష్ణుడు, తన్ను తన భవిష్యమును, తన జీవితకార్యక్రమమును ఆమె కనికరమునకప్పగించెను. వెంటనే శారద, గుడిలో ఆయనచే నిత్యాభ్యర్చ్యమానయగు లోకజననివలెనే ఆయన జీవితలక్ష్యావసరములకై తానెంత ఉదాత్తతాశిఖరముల నందుకోవలెనో అంత ఉదాత్తతాశిఖరములకు ఎక్కెను. శ్రీరామకృష్ణుని మనము ఎట్టి ఆదర్శముగా ఎఱుగుదుమో అట్లు ఆయనను రూపొందించుటలో ఆయన వైరాగ్యమునకంటె శ్రీశారదామణి వైరాగ్యమే ఎక్కువగా పనివడినది. ఇట్లు తన్ను శ్రీశారదకు పరతంత్రునిగా అర్పించుకొనుట ఆమెను తన లక్ష్యమునకును నిక్షేపమునకును ధర్మకర్త్రినిగా ఆయన తర్బీదుచేయు పద్ధతియే. తన సిద్ధుల యాథార్థ్యమును ఆయన ఆమెలో పరీక్షించిచూచుకొనెను. తన అద్భుత సాధనల అన్నింటి ఫలితములను ఆయన ఆమె చరణములకే అర్పించివేసెను. జీవితములో ప్రతిరంగములోను శ్రీరామకృష్ణునికి సిద్ధిని చేకూర్చినది భద్రపఱచినది శ్రీశారదయే. ఆయనను ఆమె అర్థము చేసికొన్నంత సమగ్రముగా అర్థముచేసికొన్నవారు వేఱెవ్వరును లేరు. లోకములో తన కార్యక్రమమును నిర్వహించుకొనుటకు అవతారమూర్తికి సైత మొక అక్షము (ఇరుసు) కావలెను. శ్రీరామకృష్ణుని జీవితచక్రమునకు నిగూఢమైన అక్షము శ్రీశారదయే.

౨

శ్రీరామకృష్ణుని జీవితములో పరతత్త్వసాక్షాత్కారానంతరమే యథావిధి ఆధ్యాత్మికసాధనలు సాగినవి. ఆయన చెప్పిన ఉపమానము ప్రకార మిది 'ఫలము ముందు గల్గి పూవు వెనుక గల్గుట'. అవతారమూర్తి వచ్చుట, నెగ్గించుటకే కదా, కాబట్టియే సత్యాలు తొలుత కనుగొనబడుట రుజువు తర్వాత పొందుపఱుపబడుట. శ్రీశారదాదేవిపట్ల కూడ ఇట్టి యొక అద్భుతమును గందుము. యోగియయిన తన పతిచేత 'లోకమాతగా ఆరాధింపబడుట' ఆమెకు ఘటిల్లును. కాని ఆమె తానేమో బ్రతికినన్నినాళ్లు ఆయనకు శిష్యురాలుగనే ఉండెను. గుడిలో అర్చింపబడుచున్న జగజ్జననియే శారద యని శ్రీరామకృష్ణుడు ఆమెతోనే చెప్పినాడు. మూర్తీభవించిన సత్యమగు ఆయన మాటను ప్రత్యక్షరము ఆమె నమ్మినది. కాని తానేమో ఆయననే తనకు మార్గదర్శకునిగా గురువునుగ కనుపెట్టియుండినది.

బుద్ధి తెలిసినమీదట ఆమె పతిజీవితరంగమున అడుగిడినదే అది ఒక 'భగవత్ప్రేమ

గాథే'. ఆమెతోడి తన సంబంధపు ప్రారంభములోనే శ్రీరామకృష్ణ డామెకు చెప్పిన విషయము :— పిల్ల లందఱికి చందమామ మామే. అట్లే దేవుడును అందఱికిని మామ, ఉమ్మడియైన 'సొమ్ము'. ఆయన నాశ్రయించు హక్కు ప్రతియొక్కనికిని కలదు. ఆయన నాశ్రయించినవాని కెల్ల తత్సాక్షాత్కారభాగ్యము గల్గును. అట్లే నీవును నీ అవధానమును ఆయన వైపునకు మరల్తువేని ఆయనను ప్రాపింతువు".

నిజమునకు ఆమె తన ధ్యానమును అప్పటికే ఆయనవంకకు మరల్చుకొనియుండెను. ఆమెకు భగవత్ప్రాప్తి కల్గెనుగూడ. 'చందమామ' ఆదర్శమును గురుదేవుడు ఆమెకు దెల్పినాడే, ఆ యాదర్శము ఆమెకెంత పరిపూర్ణముగ వశపడెనో గుర్తించి ఆయనయే సంతోషాశ్చర్యము లొందెను. ఆమెజీవితచరిత్రకారు డొక ఐతిహ్యమును దెల్పుచున్నాడు : "ఒకనాడు మాతృశ్రీ గురుదేవునకాహారము నొక తట్టలో నుంచి తెచ్చుచుండెను. ఒకానొక మహిళ గురుదేవునిగదియొద్ద నిలబడియుండెను. ఆమె పరుగున వచ్చి 'ఆహారమును గురుదేవునొద్దకు నే నెత్తుకొని పోయెదను, దయచేసి నాచేతి కి' మ్మని అమ్మను ప్రార్థించెను. అమ్మయు సంతోషముతో తట్ట నామె చేతి కిచ్చెను. తట్టను గురుదేవు నెదుట పెట్టి ఆమె వెడలిపోయిన తర్వాత, ఆయన భుజించుచుండగా అమ్మ వచ్చి ఆయనకు గాలి విసరుచుండెను. అప్పు డాయన 'ఈ అన్నము మ్రింగుడుపడుట నా కెంతో కష్టముగ నున్నది. దీనిని తెచ్చినామె జీవితము విశుద్ధమైనది కాదు' అనెను. అమ్మ ఆ మాట నొప్పుకొని 'సరే ఈ నాటి కెట్లో ఆరగింపు' డని ఆయనను ప్రార్థించెను. అప్పు డాయన 'ఇకమీద నెప్పుడు నా అన్నము నితరులచేత పంప నని వాగ్దాన మి' మ్మని అమ్మను కోరెను. వెంటనే అమ్మ విసనకఱ్ఱను క్రిందబెట్టి కై మోడ్పు ఘటించి ఇట్లనెను — "ప్రభూ, అదిమాత్రము నాకు శక్యము కాదు. మీ కాహారమును సాధ్యమైనంతవఱకు నేనే తెత్తును. కాని ఎవ రైనను వచ్చి నన్ను 'అమ్మా' అని సంబోధించి ఏమైన నడిగినచో దాని నీయక నాకు తప్పదు. అంతే కాదు మీరు నాకుమాత్రమే కాదు సొంతము; సకలచేతనులకును మీరు సొంతము".

ఆ మాటల సహజతయు, ఉదాత్తతయు, ఔదార్యమును శ్రీరామకృష్ణునకు వర్ణింపనలవి కానంత ప్రీతిని అచ్చెరువును గల్గించియుండును. ఆ మాటలలో ప్రకటమైన అద్భుతవైరాగ్య-త్యాగ-క్షాంతి-కరుణలు అమ్మ గురుదేవునొద్ద నేర్చుకొన్న పాఠమును పరమవిధేయ మగునటుల అలవఱచుకొనె నని గురుదేవునకు నమ్మకము గలిగించెను. పవిత్రాపవిత్రవిభేదనిరపేక్షముగా తా నందఱికి సొంత మను విషయమును జ్ఞాపకముచేసినప్పుడు చందమామ కొకింత సిగ్గు గలిగియుండవలెను. కాని ఆ చిత్తపరిణతి అమ్మకు ఎంతసహజముగ గలిగినది !

కాలము రాగా, చందమామ శారదలోనే పరిపూర్ణముగ ప్రకాశించెను. సంపన్నురాలగు నొక భక్తమహిళ దుశ్శీలయగు మఱియొకతె అమ్మగారి దర్శనమునకు వచ్చుచుండుటను జూచి, 'ఆమెను తఱిమివేయనిదే నేను మీ యింటికి రా' నని అమ్మను బెదరించినది. అప్పుడు అమ్మ ప్రశాంతతో చెప్పిన జవాబు : "నేను మంచివారికిని అమ్మనే, చెడ్డవారికిని అమ్మనే". ఒకనా డొక పతితురాలు పశ్చాత్తాపముతో భయముతో అమ్మవాకిట గడగడ లాడుచు నిలబడెను. విశ్వరక్షణప్రశస్తములగు

తన హస్తముల చాచి అమ్మ ఆమెను చేరదీసి, తన స్పర్శమాత్రముచేతనే ఆమెజీవితదుఃఖమును తొలగించివేసెను. దేశభక్తి గల యొక శిష్యపరమాణువు విదేశవస్త్రమును గొన నిరాకరించెను. దివ్యవిప్లవకారిణియగు అమ్మ "ఆ పాశ్చాత్యులును నా బిడ్డలే. వారినుండి నే నెట్లెడసిపోగలను" అనెను. 'సర్వజగత్తును నాదే' అనుకొనెడి ఆమె భక్తిని ఆనా డెవ్వరును అర్థముచేసికోలేరైరి. కాని అందఱికి తల్లియగు నామె కొందఱికే తల్లిగ నెట్లుండగలదు? ఉండజాలదు. మహమ్మదీయుడును బందిపోటుదొంగయు అగు అమ్జదును శరత్తు (శ్రీ శారదానందస్వాములు) ను తన కొక్కరీతిని పుత్రకులే అని ఆమె చెప్పియుండ లేదా? శ్రీరామకృష్ణునికి పిల్లియందు లోకమాత కనిపించినది, లోకమాతకు నివేదింపవలసిన దానినాయన పిల్లిచే తినిపించెను. అట్లే మాతృశ్రీకి చిలుకలో శ్రీరామకృష్ణుడు కనిపించినాడు. ఆయనకు నివేదింపవలసిన హల్వాను అమ్మ చిలుకకు నివేదించెను.

ఆమెజీవితములోని ప్రతిఘట్టమును, ఆపాతముగ ఆమె పల్కిన పల్కులును చేసిన పనులును 'శ్రీరామకృష్ణాదర్శము'నకు పూరకములే.

జీవులందు శ్రీరామకృష్ణు ననుకంప ఉత్కటకోటికము. కావున కంఠవ్రణము దుర్భరబాధ గల్గించుచున్నను పారమార్థికసందేశదానము నాయన మాన లేదు. మాతృశ్రీయందును అంత ఉత్కటకోటికమైన మానవసేవాక్షుధయే కనిపించును. అనంతరకాలమున తన యొద్దకు ఆశ్రితు లెవ్వరును రాక ఒక్కదినము గడచినను ఆమె గురుదేవునిచిత్రమున కెదుట నిలబడి "ఈ దినము ఊరకే గడచిపోయినది. ఒక్కరైనను నాయొద్దకు రారైరి. 'ప్రతి దినము ఏకొంతయైనను చేయుచుండు' మని నీ వంటివే" అని చెప్పుకొనును. ఆసతో మరల ఆచిత్రమువంక చూచి "దేవా, ఈ దినము వ్యర్థముగనే గడచిపోవునా" అని అడుగును.

అమ్మ దేహము చాల బలహీనముగా నున్నప్పుడు, ఆమె విచక్షణ లేక అందఱిని చేరదీసి, వారి పాపములను తనమీదికి దెచ్చుకొని అధికమైన గాసికి లోనుకాకూడ దని, మనసు కరగిన పరిచారకు లెవరైన ఆమెతో అందు రేని, ఆమె చెప్పు జవాబు సదా ఇదే— 'మేము (=గురుదేవుడును నేనును) అవతరించినదిందులకే కదా. దీనిని మేము చేయకున్న వే రెవరు చేయుదురు. శ్రీరామకృష్ణు డవతరించినది 'రసగొల్ల' తినుటకు మాత్రమేనా?'

ఆమె దేహ మామెవశమున నున్నంతవఱకు ఎవరు ఏవేళప్పుడువచ్చినను ఆమె నిరాకరింపక వారిని అనుగ్రహించి రక్షించుచునే యుండెను. సాధారణముగ అనుచరుల మాటలకు అణగియే యుండును కాని, ఈ విషయమున మాత్రమామె అనుచరుల నియమములను వైద్యుల నియమములనుకూడ త్రోసిరా జనుచుండెను. ఆమె కృపావేగమును తగ్గింప గలవారు కాని దాని నొక వ్యాజమునకు కట్టుపఱుపగలవారు కాని లేరు. ప్రతి జీవుడును శివుడే అను భావముతోగూడిన శ్రీరామకృష్ణుని యీ ప్రేమ శ్రీ శారదాదేవిగుండ అర్థులవైపు పతితులవైపు నిందితులవైపు నిరర్గళవేగముతో ప్రవహించెడిది.

శ్రీరామకృష్ణుడు మానవతతికి వెలుగొసగ గలవారిని గుర్తించి ఎన్నుకొని శిష్యులను గావించుకొన్నాడు. అమ్మయో 'అనాలోచిత

విశేషాశేషలోకశరణ్య'గా వెలసినది. తన్నాశ్రయించినవారికి ఆమె 'నాస్తి' అని చెప్పనే లేదు.

యోగిన్మా ఒక దిన మమ్మతో ఎగతాళిగ నిట్లనెను : "గురుదేవుని శిష్యులను జూడు. ఆధ్యాత్మికరంగమున వారిలో ఒక్కొక్కడు నొక శిఖరమువంటివాడు. అమ్మా, మఱి నీ శిష్యులో''. అందులకు అమ్మ చెప్పిన జవాబు:— "అందు ఆశ్చర్య మే మున్నది? శ్రేష్ఠులను ఆయన ఎన్నుకొన్నాడు. ఎంత మెలకువతో ఎన్నుకొన్నాడు! నూర్లకొలదిగ చీమలవలె వచ్చు ఈ చిఱుచేపలను ఆయన నావంకకు మరల్చినాడు. నా శిష్యులను ఆయన శిష్యులతో పోల్పకుము.''

అమ్మమాటప్రకారమే మనము చీమలను దిగ్గంతులతో పోల్చకుందుము గాక. మనము, ఇంచుమించు చందఱమును చీమలమే. మనకు కావలసిన దే మనగా, తారకములగు చక్కెర రవలు మనలో ఎవరికిగాని దుర్లభములు కా గూడదు. నాయనకరుణకంటె అమ్మకరుణ ఎక్కువ అను నాగమహాశయుని సూక్తి అహేతుకము కాదు.

ఇందుచే అమ్మకు ఫలించిన దేమి? ముందే ఆమె శరీరము వాతవ్యాధిపీడితము. ఆరోగ్యము తఱుగుచుండెను కాని స్వయముగ నెట్టి సాధనలను చేయనివారగు తన చరణాశ్రితుల క్షేమమునకై ఆమె రాత్రులందు సగభాగమును ప్రార్థనల జపముల చేయుచు కూర్చుండియే గడపవలసియుండెను.

ఈ 'చీమ'ల ఆధ్యాత్మికక్షేమమును కాపాడుట అను పని కొంద అనుకొనునంత సులభమైన పని కాదు. ఏలయన అమ్మను ఆశ్రయింప వచ్చు వారిలో అతిఘోరపాపులు దుష్కార్యరతులు నుండెడివారు. అమ్మ అందఱికిని ఆశ్రయ మిచ్చెడిది. అమ్మయందున్న నిస్సమాభ్యధికమగు ఈ కనికరమును గూర్చి శ్రీ ప్రేమానందస్వామి ఇట్లనెను: "ఆమె దీవనలందుట కెందఱు పరుగున వచ్చుచున్నారో మీరు కన లేదా? మనము స్వయముగ మ్రింగలేని విషమును కదా అమ్మ యొద్దకు పంపుచున్నాము. ఆమె అందఱికి ఆశ్రయ మిచ్చుచున్నది. అందఱి పాపముల గ్రసించుచున్నది, జీర్ణించుకొనుచున్నది. . . . అపారశక్తి! నిరవధిక దయ! మనమాట ఎందుకు, శ్రీరామకృష్ణుడు సైత మిట్లు చేయగా మనము చూచి యెఱుగము.''

౪

శ్రీరామకృష్ణుని పరిపూర్ణత శ్రీ శారదాదేవిలో తనకే ప్రత్యేకమైన యొక మేలిమిని సంతరించుకొనెను. అతిదూరస్థితుడగు శ్రీరామకృష్ణుడు ప్రతియొకనికును ప్రతిహృదయకేంద్రమునను శ్రీ శారదాదేవిగుండ తా నగపడుచుండెను. ఆమె లేకుండినచో శ్రీరామకృష్ణుడు అల్పశక్తులును సంకుచితులును దోషపూర్ణులు నగు ప్రజల కందని ఆదర్శమై వారి నిరాశకు లక్ష్యమై యుండియుండును. ఆయన సంసారమధ్యముననే — కల్కత్తామహానగర సమీపమున — ఉన్నట్లు కనిపించెడిది కాని నిజమునకు ఆయన సదా బ్రహ్మనిమగ్నుడుగను బ్రహ్మముగనే యుండెను. ఆయనలో ఆకర్షణశక్తియు నుండెను, అనుపసర్పణీయ ప్రభావమును ఉండెను. ఆయన సంచారము సదా బ్రహ్మమందే. కావున ఆ సంచారము మన మార్గాన సంచారము కానే కాదు. ఆయనకు గల ప్రపంచజ్ఞానము, అసాధార

ణము ఆంతరంగికము, నరులపట్ల ఆయన కరుణ నిరవధికము, అయినను తనకే ప్రత్యేకమైన యొక లోకములోనే ఆయన సదా ఉండెను.

కాని మనభాగ్యవశమున మాతృశ్రీ సంచారము సదా మనలోకముననే సాగెను. మన గృహముల చిక్కులు ప్రతిదానిని ఆమె ఎఱుగును. ప్రతిదానిలోను ఆమెకు ప్రవేశము గలదు. ఆమె మన అమ్మ, మనకై వండునది, మనల శుభ్రపఱుచునది, మన కుపకరించునది, మనల పోషించునది, మనకై శ్రమపడునది. మనగేహముల మధ్య, మనలోకము నడుమ మామూలు వ్యక్తిగ ఆమె ఉండెను కాని పరిపూర్ణబ్రహ్మజ్ఞానము గలిగియుండెను. మానవుల ఆధ్యాత్మికచరిత్రలో ఇది మన కంటియెదుట ఘటిల్లిన గొప్ప సంభవము.

దక్షిణేశ్వరమున నుండిన దినములలో తన హృదయమున నొక ఆనందకలశము సదా ఉండినట్లు మాతృశ్రీకి అనుభూత మగుచుండెడిదే. అట్లే గురుదేవుడు దుఃఖవిదీర్ణమగు ఈ జగమున ఆనందము వెదజల్లు నొక పూర్ణకుంభముగా శ్రీ శారదాదేవిని నెలకొల్పినాడు. ఆమె జగములోపల వెలసి సంక్షుబ్ధమానవ తతిని ఉదాత్తత నొందించుచున్నది.

ఆ పవిత్రతాస్వరూపమును జూచి నిర్వృతి నొందనివా రెవరు? ఆమెనామమును స్మరించిన ఎవరికి కలుషక్షతి కలుగ లేదు? ఆమెయాత్మమానము విశ్వవశీకరణసమర్థము. దానిని ధ్యానించి ధీరుడు కానివా డెవడు? ఆమె వివేకమహిమచే అజ్ఞానక్షయము నొందని వా రెవరు? చతుర్దశభువనముల దనలో ఇముడ్చుకొనగల ఆమె అనుకంపచే దుఃఖశాంతి నొందనివా రెవరు? ఆమెశాంతిచేతను ఆమెసేవచేతను ప్రేమప్రవృద్ధి నొందనివా రెవరు?

శ్రీరామకృష్ణుడు సదా మన మాలిన్యపూర్ణప్రపంచావరణమునకు వెలుపలనే యుండెను. అటనుండియే తన సందేశ మందజేయుచుండెను. ఆయన ఆకాశమందలి హోమపక్షి. తనగీతామాధుర్యము నాయన ఆగగనమున వెదజల్లుచుండెను. నిజమునకు ఆయన 'చందమామ'. ఎంతో ప్రియుడే కాని ఎంతో దూరమున నుండెను. ఊపిరాడనీయని యీ మఱికికి లోకాన ఆయన సక్తుడు కాలేక పోయెను. బాగ్బాజారు దుర్గాచరణముఖర్జీవీథిలోని ఒక అద్దెయింటికి వైద్యమునకై కొనిరాబడినప్పుడు, ఆయన ఆ యింటినుండి చరచర వెలికివచ్చి "ఆసన్నమరణులను కొనివచ్చినట్లుగ నన్నిచ్చటికి కొనివచ్చితిరా" అనుచు సరాసరి బలరాము నింటికి చనెను. మాతృశ్రీ అట్లు కాదు. పెక్కేండ్లు ఆమె నహబత్తులో నుండెను. అది యించుమించు కారాగారమువంటిదే. ఆనంద కలశ మామెడెందమున నుండెను. ఇక వస్తుకలశములు ఆమెచుట్టు నుండెను, ఆమెనెత్తిపై కూడ నుండెడివి. గురుదేవునకును మాతృదేవికినిగల యీ భేదము ముచ్చటైనది, వారి స్వభావానుగుణము, నిగూఢార్థగర్భము. ఒక రీతిలో శ్రీరామకృష్ణునందు లేనివి మనకు మాతృదేవిలో కనిపించును. మనలను తినివేయు ఈ మలిన జగమున నూర్లకొలదిగ నుండు చిక్కులమధ్య దేవునొక్కనే దీపముగా జీవితలక్ష్యముగా జీవితనిర్వృతిగా నుంచుకొని తాను జీవించి అమ్మ ఇం దెట్లు జీవింపవలెనో మనకు తెలిపినది. ఆ రీతి శ్రీరామకృష్ణుని సిద్ధాంతములను సూత్రములను ఆమె మనకు అమలులో చూపి, వాని అంగీకార్యతను రుజువు చేసినది.

మన ప్రతిదోషములోను ప్రతివెట్టిలోను ప్రతివక్రతయందును ప్రతిఆశాజ్వాలయందును

ప్రతిపరాజయశ్రవణమందును ఆమె నిశ్శబ్దముగ తన జీవితమనెడి సంజీవనిని ప్రసరింపజేసెను. విముక్తిప్రదమగు జ్ఞానమునకు ఆమె మూర్తీభావము. ఆమె వైరాగ్యమును సేవయు సాడంబరరాజవీథులను మాని నూఱుపాయలై సందుగొందుల వ్యాపించి ప్రజల నుద్ధరించినవి. ఈ పరిపూర్ణతను శ్రీరామకృష్ణుడు కలలు కనుచుండి తుదకు ముఖ్యముగ శ్రీ శారదలో సాక్షాత్కరించుకొనెను.

వంటింటిలో మనము వాడుకొను ప్రతి గిన్నెకును శ్రీ శారద గౌరవ మొసంగినది. చీపురుకట్టకూడ గౌరవార్హమే అన్నది ఆమె. మనయింటిపిల్లి మూర్ధముకూడ భగవత్ప్రీతమే అన్నది. మన పెంపుడుచిలుక డెందమందుకూడ ఆ దేవుడే ఉన్నాడు. మనము పాఱవేయు బుట్టకుగూడ ఉచితగౌరవము నామె యిచ్చెను. కూరగాయలతొక్కలు ఆవుసొమ్మనియు వానిని దానినోటి కందించుట మన విధి యనియు ఆమె నొక్కి చెప్పినది. అల్పిష్ఠనీచతమముల పట్ల ఆమె అనుగ్రహమును శ్రద్ధయు మనశాస్త్రగ్రంథములందు ప్రతిపాదితములైన సత్యములకు దృష్టాంతము. పురాణములలో జనకుని గూర్చియు నతనిరాజార్హజ్ఞానమునుగూర్చియు మనము వినియున్నాము. దేశకాలాంతరితమగు మిథిలానగరరాజభవనములో ఆ రాజు ప్రకాశించెను. కాని మన కుటీరములకు, దుస్సహగృహములకు, శ్రద్ధాహీనులును, దీనులును, వక్రులును, మతిదూరులును, మానవద్వేషులును, నరములరోగములుగలవారును నిండిన మన ప్రజానీకమునకు మఱొక ఉదాహరణము కావలసివచ్చినది. దానినే మనము శ్రీ శారద యందు గాంచితిమి.

శ్రీరామకృష్ణాదర్శము మాతృశ్రీయందే పరమావధి నందినది. ఆమె తన్ను ఇటు సరళపఱచుకొనుట, శ్రీరామకృష్ణాదర్శమును ఆదర్శాదర్శముగ చేయుటే.

౨

శ్రీరామకృష్ణునిసాధనలు సిద్ధిగాంచిన పిమ్మట లోకజనని అతనిని లోకశ్రేయమునకై "భావముఖము"న నుండు మని కోరినది శ్రీరామకృష్ణవచనామృతి సేమి, ఈ శ్రీరామకృష్ణసంప్రదాయ సేమి. సాధనానంతరము శ్రీరామకృష్ణుని భావముఖావస్థానఫలితములే. మాతృశ్రీయెడ మఱొకవిధమైన భావముఖావస్థానము మనకు కనపడును. అది శ్రీరామకృష్ణునిజీవితము నూతనవతతికి ఏమే మొసగెనో వాని నన్నిటిని పదిలపఱచినది. అనంతతత్త్వమునుగూర్చిన తన సాధనలపంట ఇలు సేర్చినవాడు శ్రీగురుదేవుడు. అందుండి భక్ష్యములను భోజ్యములను వండి తనబిడ్డలకు తినబెట్టినది ఆయనగారి గృహిణి.

శ్రీరామకృష్ణాదర్శము అతనిపేర నున్న సన్న్యాససంస్థగ రూపొందిన కథ పెక్కండ్రకు చక్కగ తెలిసినదే. కాని శ్రీరామకృష్ణుని నిర్యాణానంతరము ఆసంస్థను 'శ్రీరామకృష్ణాత్మకము'గ రూపొందించిన దెవరో ఎవ్వరు నెఱుగరు. అట్లు చేసినది శ్రీరామకృష్ణుని బహిఃప్రాణమగు శ్రీశారదాదేవియే. తన భావనలకును చర్యలకును తల్లి అభ్యుపగతి లభించుచే తన దారి సరియైనందుకు ప్రబలతార్కాణమని బాగుగ నెఱిగినవాడు శ్రీవివేకానందస్వామి. కావున ఆమెయభ్యుపగతి లేక ఆయన ఏమియు చేయలేదు. ఆయన చేసిన ప్రతి పనికిని చేవను నిలుకడను చేకూర్చినది అమ్మే

ఆమె తాను 'శ్రీరామకృష్ణాత్మిక'. ఆమెగుండ శ్రీరామకృష్ణుడే ఈసంస్థకు వెలుగును స్థితిని ప్రసాదించిన మార్గదర్శకుడు.

శుష్కసిద్ధాంతాలవారికి ఆమె తన సరళోదాత్త జీవితప్రభావముచేత పారమార్థికపరత్వావశ్యకతను బోధించినది. స్ఖలనమొందు సాధకులను తట్టి ఆమె వారికి శ్రీ రామకృష్ణపరమైన ప్రబోధము గలిగించినది. ఒక్క పక్షమునే యెఱిగినవారికి ఆమె అన్యపక్షముల యెఱుకను గలిగించెను. తపోవ్యసనులకు ఆమె పరమార్థాదర్శసారమును ఎత్తిచూపినది. సంతుష్టుల బృందములలో ఆమె ఆధ్యాత్మిక జీవుల తపసులకున్న ప్రభావసౌందర్యములను హత్తుకొలిపెను. పరస్పర విభేదములున్న శిష్యులకు ఆమె పరమోదారజనని. ఆమెసన్నిధిని అన్ని ముడులును విడిపోవును, విరుద్ధములన్నింటి విరోధమును సమసిపోవును. అన్నిటికిని అమోఘమగు ఏకీభావ మొనగూడును. ఈ నూతనాదర్శమును ఆకళించుకోలేక దీనిని విడిచి, మరల గుహలకును అడవులకును పాఱిపోవలెనని తహతహపడువానికి ఆమె ఇట్లు చెప్పెను: 'ఊరక గాలుల లెక్కపెట్టుచుండుటకు ఎక్కడకు పోవుద మని మీ యుద్దేశము? రండి, నాకొఱకు గురుదేవునికొఱకు పాటుపడుడు, సాధనలకంటె అది తక్కువయా? పుల్లని పదార్థములనుజూచి భయపడి పాఱిపోయి సాఫీత్తుగ చింతచెట్టుక్రిందనే కూర్చుండుట! మంచి బుద్ధి!' కొన్ని చోట్లయందు కొన్నికోర్కెలందు మితిమీఱిన ఆసక్తిగల్గి తమ ఆశ్రమములనే 'అపరసంసారములు'గ మార్చుకొన బూనుకొన్న వారికి బోధకముగను చక్కబఱచుటగను ఆమె చెప్పిన మాట ఇది. అలలుగా చెదిరిపోవు స్వభావము గల వారికి ఆమె మాత్త్రికసంపన్నములగు సాగరాగాధములను జూపెడిది. అధఃకృతులకు హింసితులకు రుద్ధులకు ఆమె ఉత్తేజకరమగు తన 'మాతృచిత శాంతిచేత' బలము చేకూర్చెడిది. ఆమాతృత్వమే శ్రీరామకృష్ణునిలోని దేవత్వము.

ఉపన్యాసకేసరియగు వివేకానందస్వామియు, పరమోదాత్తుడగు బ్రహ్మానందస్వామియు ఆమెచరణములొద్ద గడగడలాడెడివారు. క్రుద్ధులగు వేల్పులు క్షమ బొత్తుగ లేక ఘోరములగు పిడుగుల విసరుచు మన్నప్పుడు, తమకు తప్పని శరణ మామెయే అని ఆదినాలలో ఆస్తిక్యమున క్రొత్తగ అడుగిడినవారెఱిగియుండిరి. ఆమె నొక్కి చెప్పిన విషయము — ఈ రామకృష్ణసంప్రదాయము సున్నముతో రాళ్ళతో నైన కట్టడము కాదు. ఇది యొక ఆధ్యాత్మికకుటుంబము. దీని అభివృద్ధికిని వ్యాప్తికిని మార్గము ప్రేమయే, ఊర్ధ్వవిసర్పియై దేవుని పరితఃప్రసృతియై మానవుని లక్షించు ప్రేమ. ఈభగవత్ప్రీతియు మానవప్రేమయునే శ్రీరామకృష్ణు నాత్మయందలి కేంద్రజ్యోతిర్జ్వాల. ప్రతియొక్కడును తన ఆత్మలో పదిలపఱచుకోవలసినది దీనినే. ఈ సంప్రదాయక్షేమమునకును లోకమంగళమునకును ఇదే ఆధారము. శ్రీరామకృష్ణుని మతమునకును వివేకానందుని ఉత్సాహమునకును సంఘర్షణ కలిగినపుడు అంతఃపరీక్ష జరుగునదియు రెంటికిని పొత్తుకుదురునదియు ఆమెలో. రెండును సమకాలమున చక్కబడుట అచ్చటే, చక్కగా అర్థమగుటయు అచ్చటే. శ్రీరామకృష్ణసంప్రదాయహృదయము శారదయే. కాని ఆమె దాని పరిధికి వెలుపల నుండెను, దుఃఖవిదీర్ణమగు సంసారమున నుండెను. ఈవిధముగ ఆమె ఈసంప్రదాయమును శ్రీరామకృష్ణుని

భావముఖావస్థానమునకు మాతృశ్రీభావముగ నుండుటకు దారి చూపెను.

శ్రీరామకృష్ణుని నిత్యసజీవసాన్నిహిత్యమును సాక్షాత్కరించుకోవలెను. శ్రీరామకృష్ణసంస్థ కోరవలసినది, అలవఱచుకోవలసినది, ఒరుల కందింపవలసినది దీనినే అని ఆమె యుబలాటపడెడిది. శ్రీరామకృష్ణుడు మృచ్ఛిలామయుదేవుడు కాగూడదు. ప్రతియొక్కనికిని ఆయన ఆత్మస్థానీయుడు కావలెను. ప్రతియొక్కని హృదయస్పందనమును ఆయన సాన్నిధ్యమును తెల్పుచుండవలెను. సరిగా ఇదే రామకృష్ణాదర్శము, భగవద్గత – భగవద్యుత – భగవదర్థక – జీవనుడుగ నుండుట అను రామకృష్ణాదర్శము, సజీవమైనాదర్శము. తానెట కేగినను ఏమి చేసినను అమ్మ శ్రీరామకృష్ణుని పేరు నుద్ఘోషించెడిది. దేవుని నుండి, ప్రియునినుండి, తన రామకృష్ణునుండి ఎడసి పని చేయుట ఆమె కశక్యము. తాను ఏమి చేసెడిదో అదిగా తానయ్యెడిది. ఆ ఐక్య మొక్కొక్కప్పుడు మఱింత స్పష్టమై, ఆమె గొంతుపలుకును నడతీరితీరు శ్రీరామకృష్ణుడామెగుండ ఇంకను జీవించియేయున్నట్లు సూచించెడివి. శ్రీరామకృష్ణుని కొఱకే ఆమె జీవించియుండిన దనుట మన మెఱిగినదే. శ్రీరామకృష్ణుని నిర్యాణమున కత్యనంతరకాల స్మృతులను దెల్పుచు ఒకప్పు డామె ఇట్లన్నది—'గురుదేవుడు చనినంతనే నేనును శరీరమును త్యజింప గోరితిని. ఆయన నాయెదుట కనబడి ''శరీరమును త్యజింపకు. నీ వీ లోకమున నుండవలయును. చేయవలసినపనులు పెక్కు లున్నవి'' అని చెప్పెను. ఆ వాక్కు నిజమే అని నేను పిదప గ్రహించితిని. పెక్కు పనులు నేను చేయవలసి యుండినది'.

ఆమె ఎవరో తెలిసికొని ఈ 'పెక్కు పనులను చేయవలసియుండుటను అర్థము చేసికొనవలెను. ఆమె ఎవరో శ్రీరామకృష్ణుడే స్వయముగ తెల్పియుండకున్నచో మనము తెలిసికొనలేము. ఆయన స్పష్టముగ నిట్లనెను. ''ఆమె జ్ఞానదాత్రి. ఆమె సామాన్యురాలా? ఆమె నాశక్తి'' ఆయనశక్తి ఆయనతల్లి ఆనందమయి. ఆమె ఇట్లన్నది: ''అతడు నాకుబిడ్డ, తండ్రి, తల్లి, తోబుట్టువు, మిత్రము, సర్వస్వమును.'' మాతృశ్రీ ''నన్ను శ్రీరామకృష్ణుని అభేదదృష్టితో కనుడు'' అన్నది.

ఒకశిష్యు డడిగినాడు – ''అమ్మా, గురుదేవుని నిర్యాణానంతరము, నీ వున్నావు, మా నవతతికి ఉపదేశములు చేయుచున్నావు. కాని పూర్వావతారపురుషులలో ఎవరి పత్నియు (శక్తియు) ఇట్లు చేసియుండలేదు. ఆయవతారమూర్తుల కనంతరము లోకుల కుపదేశించు పనిని వారి భక్తసహచరులు కావించుచుండిరి. నీవిషయమున ఈక్రొత్తదారియేల?'' ఇందులకు అమ్మ చెప్పిన జవాబు ''కుమారా, గురుదేవుడు సకలమందును లోకజననిని సాక్షాత్కరించుకొనె ననుట నీ వెఱుగుదువు కదా. లోకులకు దేవుని మాతృత్వమును బోధించుటకై ఆయన ఈసారికి నన్ను నిలిపి పోయియున్నాడు.''

౬

మాతృశ్రీని గుఱించిన గురుదేవు నభిప్రాయమును మాతృశ్రీ తన్ను గూర్చి తానేర్పడిన యభిప్రాయమును మనము చక్కగా అర్థము చేసికోవలెను. దేవుని మాతృత్వాదర్శము మగువలకును మగవారికినికూడ ఆదర్శమే కదా. కావున సోదరినివేదిత పల్కిన విశ్వజనీనమైన యొకమాట ఇంచుక అపర్యాప్తమనితోచును.

ఆమె చెప్పిన మాట : "నాయభిప్రాయమున భారతీయమాహిళాదర్శమునకు శ్రీరామ కృష్ణుడు తెల్పిన పరమావధియే మాతృశ్రీ".

లోకమంతటను అమ్మబిడ్డలలో కొమాళ్లు జాగరూకులై యుండవలెను. కూతుండ్రు అమ్మను తమకుమాత్రమే దక్కించుకొనుట కిది చక్కని పన్నుగడ!!

అది పోనిండు. శ్రీరామకృష్ణుని సందేశము నంతటిని మనము ఎఱిగియున్నంతలో చూచితి మేని భారతీయమహిళాదర్శమునుగూర్చి మాత్రమే ఆయన చెప్పియుండు నని తోపదు. భారతీయమహిళాదర్శపుమహోన్నతావిష్కృతి మాతృశ్రీలో లేదనము, కాని ఆమె విశ్వ మహిళాదర్శపరమావధి అనుట యొప్పు నని మా విన్నపము. ఆదర్శమును పరిచ్ఛేదించి 'భారతదేశమునకు మాత్రమే ఇది ఆదర్శము' అని అందుమేని, అది తుదకు భారతీయమహి ళాదర్శమైనను కాకపోవును. ఇది కేవలము సిద్ధాంతము కాదు. విశ్వమందలి బహుదేశా లందున్న ప్రజ్ఞాధురీణలైన మహిళలు ఈనాడు శ్రీశారదనే తమ పరమాదర్శముగ తల దాల్చుచున్నారు.

మ ఆొక్కమాట! మాతృదేవి విశ్వమం దలి మహిళలకు మాత్రమే ఆదర్శభూతురా లగుచో అది వాస్తవమైన ఆమె వైభవమునకు తక్కువే. దేవుడు మహిళలకు మాత్రమే తల్లియా? దేనికైనను మాతృదేవి లక్ష్య మగుచో - అది దీనికే:—ఏజీవితము భగవం తుడు అను రసమున నానినదో, ఏజీవితమునకు దేవుడే కేంద్రమో, దేవుడే పరిధియో అట్టి జీవితమునకు మాతృదేవి లక్ష్యము. అదే నిజముగ రామకృష్ణాదర్శము.

రామకృష్ణాదర్శము శ్రీరామకృష్ణునిలో మాత్రమే పరిపూర్ణత నొందినది కాదు, మాతృదేవి దానిని ఎట్లో అందుకొనెనని చెప్పుట సరి కాదు. శ్రీశారదాదేవియే చెప్పెను కదా "శ్రీరామకృష్ణుడును నేనును ఒక్కరమే" అని. కావున రామకృష్ణాదర్శమే మాతృదేవిగా రూపొందినది. అంతే కాదు, ఆమెలో పరమావధి నందుకొన్నది.

శివానందస్వామి - ధర్మప్రసంగములు

బ్రహ్మచారిణి లలిత

బేలూరుమఠము, ఆదివారము, డిసంబరు 22, 1930

నేడు శ్రీశ్రీమా (శారదాదేవి) జన్మ దినము. ఉదయమునుండి మహాపురుషులు మాటి మాటికి 'అమ్మా, అమ్మా, అమ్మా' అని తదేకతానముగ స్మరించుచుండిరి. మాతృగతప్రాణము—పసిబిడ్డనుబోలి అమ్మను పిలుచు చుండిరి. కన్నులు మూసికొని చేతులు జోడించి "అమ్మా, మహామాయీ, జయము, జయము. అమ్మా మాకు భక్తి, విశ్వాసము, జ్ఞానము,

వైరాగ్యము, అనురాగము, ధ్యానము, సమాధి ప్రసాదింపుము తల్లీ. శ్రీరామకృష్ణభగవానుని ఈ సంఘమునకు మంగళము చేకూర్పుము, ప్రపంచమునకు శాంతిమార్గము చూపుము తల్లీ!'' కొంతసేపు ఊరకుండి మరల ఇట్లు పలుకదొడంగిరి : ''మాకు భక్తి లేదు. అందుచే ఇన్ని దినాలుగ నీ మహిమను యథార్థముగ తెలిసికొనజాలక పోతిమి. ఆహా! ఈ దినము. ఈ దినమా! ఆ మహామాయి జన్మదినమా! — ఈ జీవులను — ఈ జగత్తును అనుగ్రహించుటకుగాను — మహామాయి స్వయముగ జన్మగ్రహణము కావించెను కదా! మానవ రూపలీల తెలిసికొనుట చాల కష్టము. ఆమె కృప చూపని పక్షములో ఎవరు అర్థముచేసికొ గలరు? ఎంత అమాయికురాలుగ ఉండెడిది! తన శక్తిని అంతయు మఱుగుపఱచెడిది. ఏదో మారువేషము ధరించినట్లు నటించెను కదా! మన మామె నెట్లు అర్థముచేసికోగలము? శ్రీరామకృష్ణు లొక్కరే ఆమెను అర్థము చేసికోగల్గిరి. శ్రీరామకృష్ణులు ఒకదినము నాతో ఇట్లు చెప్పిరి : ''ఈ ఆలయములోని తల్లియు (శ్రీ కాళికాదేవి) నహబత్తులో నివసించు తల్లి (శ్రీ శారదాదేవి) యు ఒక్కరే సుమా. శ్రీ వివేకానందస్వాములుకూడ అమ్మ యథార్థస్వరూపమును తెలిసికోగల్గిరి. ఆహా! మాతృదేవిపట్ల స్వామిజీకి ఎంతటి భక్తి!'' స్వామిజీ ఇట్లనెడివారు : ''అమ్మ ఆశీర్వాదము కైకొనియే సముద్రమును దాటి విశ్వవిజయమును సంపాదింప గల్గితిని.''

ఆ దినము తనకు ప్రణామ మాచరింప వచ్చిన వారి నందఱిని ''నీవు మాతృదేవిని చూచితివా?'' అని ప్రశ్నించుచుండిరి. ఆ దినము ఆదివారము అయినందున పెక్కురు భక్తులు వచ్చిరి. సుమారు మూడువేలభక్తులు మఠములో ఆ దినము ప్రసాదము స్వీకరించిరి. ఆ దినము ఉదయమునుండి ఆకాశము మేఘాచ్ఛాదితమై యుండెను. వర్షము వచ్చునేమో, మాతృశ్రీ జన్మోత్సవానందము తగ్గునేమో యని ఎల్లరును తలంచిరి. ఒక బ్రహ్మచారి శ్రీమహాపురుషులయొద్దకు వచ్చి మేఘములు కమ్ముకొని యున్నవి — ఉత్సవము సక్రమముగా జరుగదేమో యని చింతించెను. మహాపురుషులు కొంచెము ఊరకుండి ఇట్లు పల్కిరి : ''బిడ్డా, ఏలాటి భయము లేదు. తల్లికృపచే ఈ దినము ఉత్సవము సక్రమముగా జరుగగలదు. మాతృదేవి మహాలక్ష్మి, సర్వము మంగళమే ఒనర్చును.'' సాయంకాలము పూజ నీయగంగాధరమహారాజు (అఖండానందస్వామి) గారు మాతృజయంతి చూచుటకై వచ్చిరి. వారిని చూచి మహాపురుషులు చాల ఆనందించిరి. మాతృదేవి ఆలయమున శ్రీచండీగానము జరుగుచుండెను. శ్రీచండీగానము బేలూరు మఠములో జరుగుటకు ఇదే మొదటిసారి. మహాపురుషులు పలుమార్లు చండీగానము ఎట్లు జరుగుచున్నదో పరికించుచుండిరి. మహాపురుషులు ఇట్లు పల్కిరి : ''మనతల్లి పేరు శారదాదేవి. ఆమె సాక్షాత్ సరస్వతి. ఆమెయే కృప చూపి జ్ఞానము ప్రసాదించును. భగవంతుని తెలిసికొనుటయే జ్ఞానము''.

శ్రీ వివేకానందస్వాముల శతతమజయంతి 17-1-1963

శ్రీ శారదాస్తుత్యనువాదగీతములు

నే. భ.

స్థిరములగు లోచనంబులు చెలఁగు కృపయు గలిగి భక్తుల మానసకమల మనెడి
పీఠమున హాయిఁ జొక్కుచు ద్విభుజములును తేఁటమోమును నొప్పారు దేవి నిన్ను
శారదామాత, నామది సతత మెంతు ॥ ౧

వక్షమున నొకసగముపై బలిసి వ్రేలు నెఱికురులు పైఁడితొడవుల సిగ్గు, మేన
ధవళమా నంబరంబును దాల్చు - నిన్ను శారదామాత, నామది సతత మెంతు ॥ ౨

స్వాంకవిన్యస్తహస్తవు జ్ఞానభక్తిదాయినివి, జీవపాపసంతాపహారి
ణివి, శుచివి, జ్యోతి నీ రూపు, నిన్ను దేవి, శారదామాత, నామది సతత మెంతు ॥ 3

రామకృష్ణగతము నీదు ప్రాణ, మతనిపేరు వినిన నీమదిఁ బ్రీతి పేర్చు, నతని
దలఁచిన వికసించును నీదు తనువు, విశ్వజనని దాల్చిన రూపమ వైన నిన్ను
శారదామాత, నామది సతత మెంతు ॥ ౪

చిన్మయివి నీవె, రాధవు సీత వీవె, సర్వమంగళవును నీవె, జగతి నిత్యవును,
వరదవు, మోక్షప్రదవు నగు నిన్ను శారదామాత, నామది సతత మెంతు ॥ ౫

ఓమహాదేవి, కరుణాపయోధి, మమ్ము నీసుతులఁ బ్రణతుల దయ నేలుకొనుము,
నీయనుగుఁబ్రాపు నొసఁగుము, నిఖిలలోకజనని, నీ కిదె మా నమస్కార మమ్మ ॥ ౬

సిగ్గు నీ కొక తెర యయి చెలఁగుచుండ జ్ఞానదానము సేయుదు సంశ్రితులకు
వరకృపామయి, మమ్ము పాపములనుండి కావు మో శారదా నమస్కార మమ్మ ॥ ౭

ఎవతె జీవనచరితముల్ పావనాలొ, ఎవతె రూపుగాంచినయట్టి పావనతయొ
అట్టి మాశారదమ్మ పదాంబుజములకు నిడుదు నమస్కృతిశతము కోర్కె మీఱ ॥ ౮

దేవికిఁ, బ్రసన్నకుఁ, బ్రణతార్తిహరకు, భవముక్తిదాత్రికి, యోగీంద్రపూజ్యకు, యుగ
ధర్మలక్ష్యకును, బ్రశస్తదయకు—శారదాంబికకు భక్తితో మ్రొక్కెదను సతతము ॥ ౯

స్నేహబంధాన బంధింతు చిత్తములను, తప్పు లన్నిటి మార్చెద వొప్పులనుగ
సాపరాధుల నవ్యాజకృపను గాతు వంకమునఁ దాల్చి, అది కాదె అబ్బురంబు ॥ ౧౦

వినయమున నిన్ను మాతరొ వేఁడుకొందు పుత్త్రులందు సదా స్నేహపూర్ణ వగుము
చిరము తప్తములైన మా చేతములకు శాంతిఁ గూర్పుము ప్రేమరసంబు చిలికి ॥ ౧౧

జనని శ్రీశారదాదేవి జగములకును గురుడు శ్రీరామకృష్ణుఁడు వారి పాద
పద్మములఁ జేరి చేయుదు వందనముల మరల మరలను మరలను మరల మరల ॥ ౧౨

శ్రీమద్భాగవతము - శ్రీకృష్ణసందేశము

[శ్రీమత్పరిభవానందవాణి]

చతుర్థస్కంధము

పంచమాధ్యాయము

ప్రచేతసులు

ప్రాచీనబర్హిర్మహారాజునకు కుమారులు పదుగురు. వారికి ప్రచేతసు లని పేరు. సుగుణములకు వారు ప్రఖ్యాతులు. గృహస్థాశ్రమ బంధములలో జొచ్చుటకు ముందు వారు కఠిన తపోనిష్ఠతోడి జీవితముల గడపిరి. పెక్కేండ్లు ధ్యానము నభ్యసించిరి. ప్రేమనాథుడు వారి స్థిరభక్తికి ప్రీతుడై వారికి తన వైభవమును సాక్షాత్కరింపజేసి వారి హృదయాలను శాంత్యానందములతో నింపెను. వారి పరమానందము వారివాక్కున ఇట్లు గేయరూపమున వెలువడెను —

గీ॥ వేదవేద్య ప్రణామము నీదు పాద
పద్మములకు; దీర్ఘము దుఃఖభరిత మైన
భవ మను కలను దొలఁగించివైతు వీవు;
పావనంబగు నీ నామనివహ మెపుడు
నాల్కపైఁ గ్రాల, దివ్యగుణాళి నెదను
దలఁచి, నరుఁడు నీ భవ్యపథాన నడచు;
మదికి మాటల కందదు నీదు మహిమ,
ధాత, యింద్రియపథము నీవారి కాదు;
ధన్యు లెఱుఁగుదురయ్యా నీదైన శుద్ధ
శాశ్వతానందమూర్తి; సంసారపాశ
బంధము విడును వారిని, ప్రణతి నీ కొ
నరిచెదము దేవ, మాధవా, నరకనాశ,
ప్రేమనాథుఁడవు; పతివి ప్రీతి నిన్ను
పాసనము సేయువారికి; పాపవితతి
తొలఁచి మము నెల్లఁ గాతువు, తోయజాక్ష.
నిన్నుఁ దమసొంతవానిగా నెఱుఁగఁ గల్గు
వారు ధన్యులు, శాంతిని వారె కంద్రు.
ఆత్మలకు నెల్ల నాత్మవై యమరు దేవ,
ఎల్లవారల హృత్కాంక్ష లెఱుఁగు దీవు,
నిన్ను నిచ్చలు ప్రేమింపనిమ్ము మమ్ము,
నీ వనంతుఁడ, వవధులు లేవు నీకు,
నీదు వైభవములకును లేదు హద్దు,
కర్మవశ్యత జన్మలు గల్గునేని
జన్మజన్మమునఁ మాకు సారసాక్ష,
నీ పరమభక్తుల చెలిమి నెగడుఁ గాక
అదియె భాగ్యపరాకోటిగాఁ దలఁతుము.

సీ॥ ముక్తులౌ నీభక్తపుంగవుల్ దేవ నీ
పల్కనే యెల్లప్డు పల్కుచుంద్రు
ఎల్లవారిని సమదృష్టితోఁ జూచెద
రిహబంధముల నెడలించుకొంచు
నిత్యసంశ్లేషంబు నీతో ననుభవింత్రు
మహికి వా రుండుట మంగళంబు
వారిజీవితములు పావనదీపముల్
వారిసంగతి మృత్యుభయహరంబు

గీ॥ నిక్కముగ నీవె వెజ్జవు నీరజాక్ష
ఈశితవ్యుల భవమృత్యునాశనుడవు
నిరవధికజీవితంబును నిత్యమైన
యట్టి యానంద మిచ్చెద వాదిదేవ
నీ మహాయశ మెవ్వఁడు నేర్చుఁ బొగడ ?
నన్నియును నీవె, యుందుదు వన్నియెడల,
మ్రొక్కెదము నీకు మాటికి రుక్మిణీశ ॥

ఇట్లు అనంతుడగు భగవంతుని మహిమను కొనియాడి ప్రచేతసులు తమ డెందములలో పరమ నిర్వృతిని గాంచిరి.

పురుషార్థసాధకముగ వారు పెక్కేండ్లు జగతిని జీవితమును గడపిరి. పరమోన్నతజ్ఞానమును గడించుటకై సకలచరాచరముల కంతర్యామిగ నున్న అద్వితీయదివ్యాత్మను గూర్చిన జ్ఞానమును బడయుటకై వారు సన్న్యసించిరి. ఏకాంతముగ నుండు నొక చోటి కేగి వారు నిర్గుణబ్రహ్మానుసంధానము నభ్యసింప దొడగిరి. ఒకనాడు వారు ధ్యానింప గూర్చుండియుండగా వారియొద్దకు మహాచార్యుడగు నారదుడు అరుదెంచెను. ప్రచేతసు లాయనను మహాభక్తితో పూజించి, ముక్తిప్రదమగు సత్యమును పరతత్త్వమును తమ కుపదేశింపుమని ప్రార్థించిరి.

అంత నారదుడు తనహృదయమును భగవంతునితో యోగమొందించి, ఇట్లు ప్రారంభించెను :—

“రాజకుమారులారా, విశ్వాత్ముడగు భగవంతుని ప్రేమపూర్వకసేవకై అర్పితమైనట్టి జన్మము ధన్యము, అట్టి కర్మము మహోజ్జ్వలము, అట్టి జీవితము పారమార్థికము, అట్టి మనసు పరమభాస్వరము, అట్టి వాక్కు (సర్వ) ఫలప్రదము

మానవునకు రెండు జన్మములు గలవు తల్లిదండ్రులవలన గల్గునది తొలిజన్మము. పావనరహస్యార్థముల ఉపదేశమునొందుట మలిజన్మము. కాని ప్రేమపూర్వకముగ భగవంతునికి సేవచేయుటకు జీవిత మర్పించుకొనని వాని ఈ రెండు జన్మములును వ్యర్థములే.

భగవత్కైంకర్యము చేయుచు జీవింపమేని, ఇక మన సత్కర్మలు వ్యర్థములు, మన సుదీర్ఘ జీవితములు నిష్ప్రయోజనములు.

ప్రేమయు సేవయునే సర్వవేదములయు తపములయు చదువులయు శాస్త్రములయు మహిష్ఠలక్ష్యములు.

హృద్గతమైన భగవత్ప్రేమ లేని వాని యోగమును సన్న్యాసమును శాస్త్రపాండిత్యమును ధర్మకార్యములును నిరుపయోగములు నిరర్థకములు.

ఉన్నవస్తువులన్నింట ప్రియతమము ఆత్మయే. ప్రేమనాథుడు సాక్షాత్తుగ మనకు ఆత్మ ఇక ఆయనకంటె ప్రియతరులు వేరెవ రుండ గలరు ?

వృక్షమూలమునొద్ద పోసిన నీటిచే వృక్షశాఖలు పుష్టినొందినట్లు, ఆహారము భుజించిన ఇంద్రియములు అధికశక్తిమంతము లయినట్లు, విశ్వనాథుని ప్రేమించి ఆరాధించినప్పుడు విశ్వమంతయు ఆనందపూర్ణ మగును.

కావున ఓ రాజకుమారులారా, ఆయనను మీఆత్మకంటె అభిన్నునిగ భావించి మీహృదయములందే ఆరాధింపుడు. సృష్టికంతటికిని ఆత్మ ఆయనయే. విశ్వమునకు నిమిత్తోపాదాన కారణములు రెండును ఆయనయే. ఆయనే పరాత్పరుడు విశ్వేశ్వరుడు.

సర్వప్రాణులపట్ల ప్రేమ, ఈవి, సర్వదశలందును సంతుష్టి, ఇంద్రియములయు కామ క్రోధ లోభ మోహ మద మాత్సర్యములయు నిగ్రహము—అను ఈ గుణముల అలవఱచుకొనుట దేవుని సామీప్యము నొందించును.

తన భక్తుల విశుద్ధచిత్తములందు భగవంతుడు సదా వెలసియున్నాడు.

ఇట్లు నారదోపదిష్టులై ప్రచేతసులు తమ మనసులను హృదయములను ప్రేమనాథునితో గలిపి ఆయనతోడి తమ ఐక్యమును సాక్షాత్కరించుకొనిరి.

ఆస్తిక్యం

శ్రీ పున్నావఝ్ఝల సీతారామబ్రహ్మంగారు

ఏకేశ్వరోపాసన

జగదీశ్వరుడు, ప్రతిజీవుని హృదయేశ్వరుడు అయిన ఏకేశ్వరుని విశ్వసించడమే ఆస్తిక్యం. ఈశ్వరుడు ఆత్మస్వరూపుడు. జీవుడుకూడా ఆత్మస్వరూపుడే. జీవాత్మ పరమాత్మనుంచి ఉద్భవించినదే. కనుక జీవాత్మ పరమాత్మల సంబంధం ఆత్మసంబంధమే కాని మఱొకటి కాజాలదు. పరమాత్మనుంచి పుట్టిన జీవాత్మకు పరమాత్మతో కలిసిపోవాలన్న కాంక్ష సహజ లక్షణం; కనుక సంయోగం సాధ్యం. పరమాత్మతో సంయోగం పొందటమే జీవాత్మకు స్వస్థత కలగడం. అంతవఱకు దాని స్థితి, కాని దేశంలో, దిక్కుమాలిన పక్షివలె సంచరించడం వంటిదే. అది అస్వస్థతతో బాధపడుతున్న స్థితే.

జీవుడు చేసే ఆలోచనలు, భావించే భావనలు, నిర్వహించే పనులు పరమాత్మకోసం సాగించే అన్వేషణే. అయితే ఈ అన్వేషణ తెలియక, తెలిసీతెలియక కటికచీకటిలోనో, కనుచీకటిలోనో తన గమ్యం తనకే తెలియకుండా నడవడం వంటిది. నదులన్నీ సాగరంలో సంగమించునట్లు జీవులన్నీ సులభంగానో, శ్రమపడో, సూటిగానో, చుట్టూ తిరిగో, శీఘ్రంగానో, ఆలస్యంగానో పరమాత్మను చేరుకోడానికి ప్రయత్నిస్తున్నవి.

పరమాత్మతో సంయోగం పొందడానికి స్పష్టమైన ఎఱుకతో సూటిగా చేసే ఒకానొక తీవ్రప్రయత్నమే ఉపాసన.

పరమాత్మతో సంయోగం పొందుతూ, అతని సంకల్పానుగుణంగా జీవితరథాన్ని కర్మక్షేత్రంలో నడిపించాలన్న అభీప్సతో చేసే ఉపాసనే ఏకేశ్వరోపాసన, ఆధ్యాత్మికోపాసన. ఏకేశ్వరునితో సంయోగం పొందడం అంటే సమస్త నానాత్వాన్ని అతిక్రమించి, పరమాత్మస్థితిని పొందడం. సమస్త వాంఛలు భేదజ్ఞానంనుంచో, అహంకారంనుంచో, మమకారంనుంచో పుట్టినవే. సమస్త భయదుఃఖాలకు కారణంకూడా భేదభావమో, అహంకారమో, మమత్వమో. అందుచేత మనవాంఛలను తీర్చవలసిందని ప్రార్థించడం ప్రకృతిశక్తులను, క్షుద్రదేవతలను ఆరాధించడమే గాని ఏకేశ్వరుని ఉపాసించడం కాదు. సాధనపథంలో అనేక ప్రయోజనాలు, శక్తులు అయాచితంగా లభించవచ్చుగాక. కాని, సాధకుడు వాటి వ్యామోహానికి వశమైపోవడం, వాటిని స్వప్రయోజనానికి వినియోగించుకోవడం ఏకేశ్వరుని విడనాడ్డమే.

నానాత్వం సర్వతంత్ర స్వతంత్రమైనది కాదు. అది పరాత్పరుని అధీనమైనది. నానాత్వానికి గల స్వాతంత్ర్యం బహు పరిమితం. నానాత్వం నామరూప క్రియాత్మకం, పరివర్తనాశీలం. కనుక ఎవడు నానాత్వాన్ని ఆశ్రయిస్తాడో, ఎవడు ప్రకృతిశక్తులను పూజిస్తాడో

అతడు మృత్యువునుంచి మృత్యువుకు ప్రయాణం చెయ్యవలసినవాడే. క్షుద్రదేవతలను, ప్రకృతి శక్తులను పూజించడంవల్ల తాత్కాలికమైన కొన్ని నీచప్రయోజనాలు కలిగితే కలగవచ్చు. కాని, సృష్టిమర్మం తెలియదు; ఆత్మజ్ఞానం, ఆత్మానందం, అమృతత్వం సిద్ధించవు. అవి ఆ దేవతలకే లేవు. ఇక తమ భక్తుల కేమివ్వ గలరు?

భగవంతునితో సంయోగం పొందడానికి కావలసిన శక్తుల నిమ్మని, సౌకర్యాలు కలిగించవలసిందని, సహాయపడవలసిందని, అవరోధాలు తొలగించవలసిందని ఏకేశ్వరుని ప్రార్థించవచ్చు. ఎప్పటికప్పుడు కర్తవ్య మాదేశించవలసిందని అర్థించవచ్చు. ఈతి బాధల నుంచి శాంతి, స్థైర్యం ప్రసాదించవలసిందని కోరవచ్చు. ఆరోగ్యభాగ్య మిమ్మని అభ్యర్థించవచ్చు. కష్టాలు తలకు మించినప్పుడు గట్టెక్కించవలసిందని వేడుకొనవచ్చు. మనస్సుకు శాంతి, నిబ్బరం కలగడం, కర్తవ్యం బోధపడ్డమే కష్టాలు తొలగిపోయినందుకు నిదర్శనం. అసత్యంనుంచి, అజ్ఞానంనుంచి, అంధకారంనుంచి, పరాధీనతనుంచి, మృత్యువునుంచి సత్యంలోకి, జ్ఞానంలోకి, జ్యోతిలోకి, స్వాధీనతలోకి, అమృతత్వంలోకి నడిపించవలసిందని, తాను మనః ప్రాణ దేహాలకు భిన్నమైన ఆత్మ నన్న వివేకం కలిగించవలసిందని చేసే ప్రార్థన ఏకేశ్వరప్రార్థన. పరమాత్మ స్వరూపాన్ని, తనకు పరమాత్మకు గల అభేదతత్వాన్ని ధ్యానించి, ధరించడం ఏకేశ్వరోపాసన. విషయభోగం, భౌతికవస్తుసంపద, సంపదపై యాజమాన్యం, ఐశ్వర్యం, అధికారం, పదవి, కీర్తి, తనకు తనవారికి విజయం, తన శత్రువులకు పరాజయం, సంతానప్రాప్తి ఇత్యాది కోర్కెల సాఫల్యానికి పూజించడం ప్రకృతిబంధాన్ని మరింత వృద్ధిచేసుకొనటమే. ఇది ప్రకృతిపూజే గాని, ప్రకృతిబాధనుంచి విముక్తి చెందించే ఏకేశ్వరోపాసన కాదు.

ఉపాసన—బుద్ధిని, హృదయాన్ని జోడించి సాగించవలసిన పరిశ్రమ. ఇది ప్రధానంగా అంతరంగసాధన. దీనిని ప్రారంభించడానికి అర్హులు కానివారు లేరు. అగర్భశ్రీమంతులు, గర్భదరిద్రులు, చదువుల సరస్వతులు, నిరక్షరాస్యులు, రారాజులు, బిచ్చగాండ్రు, పురుషులు, స్త్రీలు, దృఢగాత్రులు, వికలాంగులు, సుందరాకారులు, కురూపులు, బాలురు, వృద్ధులు, బ్రహ్మచారులు, గృహస్థులు, యజమానులు, సేవకులు, తాపసులు, పాపులు ఏకేశ్వరోపాసనకు అర్హులే. కళ్యాణమంటపంలోను, శ్మశానవాటికలోనుకూడా భగవంతుని ఉపాసించవచ్చు. ఏకేశ్వర ధ్యానానికి వర్జ్య సమయంగాని, వర్జ్యస్థలంగాని లేదు. ఉపాసనకు ధనం అవసరం లేదు. బాహ్యకర్మకలాపాలు ముఖ్యం కావు. లక్ష్యశుద్ధితో, చిత్తశుద్ధితో, సాధనశుద్ధితో చెయ్యవలసిన మానసిక ప్రయత్న మది.

భగవంతుడు ప్రతి వస్తువులోను ఉన్నాడు. తన సృష్టిలోని ప్రతి వస్తువుద్వారా అతడు తన మహిమను ప్రకటించుకొన్నాడు. కాని, ఏ వస్తువు దేవుడు కాదు. ఏ వస్తురూపము భగవత్ స్వరూపం కాదు. ఏ వస్తువు గుణాలు భగవంతుని లక్షణాలు కావు. ఏ వస్తువును గురించి మనకు కలిగే జ్ఞానం బ్రహ్మజ్ఞానం కాదు. ఏ వస్తువునుగూర్చిగాని మనకు బోధించే విద్య బ్రహ్మవిద్య కాదు. పరమాత్మ ప్రతి వస్తువులో ఆ వస్తువుకు భిన్నుడై ఉన్నాడు.

రంగులేని తెల్లని సూర్యకిరణం పట్టకం మీద పడి సప్తవర్ణాలుగా ప్రతిఫలిస్తుంది. అలాగే స్థల, కాల, కార్యకారణాతీతమయిన శుద్ధపరబ్రహ్మము స్థల, కాల పరిస్థితులమీద పడి, ఖండదృష్టిగల మన మనస్సుకు తద్భిన్నంగా గోచరిస్తున్నది. ఏకం అనేకంగా, అనంతం సాంతంగా, అఖండం ఖండంగా, నిరాకారం సాకారంగా, నిర్వికారం సవికారంగా, ఆదిమధ్యాంతరహితం ఆదిమధ్యాంతసహితంగా వివిధ వస్తువుల రూపంలో భాసిస్తున్నది. సృష్టిలోని వస్తువులు దేవు డని కాక, దేవుడు సృష్టిలోని వస్తువులుగా వ్యక్తమవుతున్నా డనడం సబబు. శుద్ధపరబ్రహ్మ ప్రపంచంగా భాసించడంతో భేదసూత్రం ప్రాధాన్యము వహించింది. బ్రహ్మకు ప్రపంచానికి భేదం, ప్రపంచంలో ఒక వస్తువుకు మఱొక వస్తువుకు భేదం, ఒకవస్తువులోనే ఒక భాగానికి మరొక భాగానికి భేదం ఏర్పడింది. ఐక్యాన్ని మఱుగుపఱచే భేదం భగవంతుడు కాదు. సమస్త విభేదాలకు ఏది ఆధారమో అట్టి అభేదమే దేవుడు. భేదం మఱుగున అతడు దాగి ఉన్నాడు. సమస్త వస్తువులలోను సామాన్యంగా ఉన్న తత్వమే పరబ్రహ్మ. అతడు రూపంలో అరూపంగా, గుణంలో నిర్గుణంగా, వ్యక్తిలో శక్తిగా శక్తిలో వ్యక్తిగా, మార్పులో నిర్వికారంగా, జీవితవిధానంలో శాసనకర్తగా ఉన్నాడు. కంటికి చూపుగా, దీపానికి కాంతిగా, దేహానికి దేహిగా, మనస్సుకు ఆలోచనగా, ఆలోచనకు ప్రజ్ఞగా, అనుభవానికి రసామృతంగా సృష్టిని సార్థకం చేస్తున్నాడు. అతడు ఆకాశంలో శబ్దంగా, శబ్దంలో అర్థంగా, అర్థంలో భావంగా, దారువులో అగ్నిగా, వేణువులో గానంగా, మందారంలో మకరందంగా, జగత్తులో నిగూఢంగా దాగియున్నాడు. అతడు అనుభవైకవేద్యుడు.

వస్తువులో దేవుని చూడ్డం అనడంలోనే వస్తువు, దేవుడు ఒక్కటి కాదన్న భావం యిమిడి ఉంది. వస్తువును దేవునిగా చూడ్డం అన్నప్పటికీ వస్తువు మన సామాన్య దృష్టికి ఏవిధంగా కనబడుతున్నదో అది దేవుడు కాదన్నమాట. వస్తువును దేవునిగా చూడ్డానికి మఱొక చూపో, నేత్రమో అవసరమని అర్థం. కనుక మన సామాన్య దృష్టికి కనబడే సృష్టినిగాని, సృష్టిలోని ఏ వస్తువునుగాని పూజించడం బ్రహ్మోపాసన కాదు.

వస్తువునందు పరమాత్మను దర్శించే ప్రయత్నంలో వస్తువు భౌతికమైన ఆకృతి పరమాత్మ ఆకృతిగా భ్రమించరాదు. విగ్రహంమీద చెక్కిన కన్నులు, ముక్కు, చెవులు, బొజ్జ, బొడ్డు, కాళ్లు, చేతులు పరమాత్మ అవయవాలు కావు. ఈ అవయవాలను స్తుతించడం పరమాత్మను స్తుతించడం కాదు. ఈ అవయవాలను పూజించడం పరమాత్మను పూజించడం కాదు. వస్తువునందు భగవంతుని దర్శించడం అనగా వస్తువునందు చిచ్ఛక్తిని దర్శించడం; వస్తువునందు దివ్యచేతన సాక్షాత్కారం పొందడం. వస్తుభావం తొలగిపోయి పరమాత్మభావం మనస్సును ఆవహించాలి. సర్వేశ్వరుడు సర్వేంద్రియగుణాభాసుడే అయినా, అతడుమాత్రం సర్వేంద్రియ వివర్జితుడు.

"సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ" అంటే, ఈ సర్వమూ, ప్రతివస్తువు తాత్వికంగా మూలమందు, ఉనికియందు, స్థల కాల కార్య కారణాతీతస్థితియందు పరమాత్మే అన్నమాట. అంతేకాని వ్యక్తస్థితికి అవ్యక్తస్థితికి భేదం లేదని అర్థం కాదు. నిర్విశేషాద్వైతవాదులుకూడా సాధన విషయమై ప్రస్తావించునప్పుడు సాంఖ్యుల ప్రకృతి

పురుష విభాగాన్ని ఆత్మానాత్మవివేకరూపంలో అంగీకరించక తప్పినదికాదు. మామూలుగా మన కంటికి కనబడుతున్న రూపాలు పరమాత్మ స్వరూపాలే అయితే, భగవద్దర్శనం కోసం అన్వేషణ ఎందుకు? ప్రయత్న మెందుకు? సాధన ఎందుకు? సంయమ మెందుకు? తపస్సెందుకు? నిద్రలేచినది మొదలు నిద్రపోయే వఱకు మనం భగవత్సాక్షాత్కారం పొందుతునే ఉన్నాముకదా. భగవత్సాక్షాత్కారం పొందకుండా ఉండలేముకదా. ఇక దేవుడు అవాఙ్మానసగోచరు డనటం ఎందుకు? దేవుడు మన యింద్రియాల కింత స్పష్టంగా గోచరిస్తుంటే, అతీంద్రియానుభూతికొఱకు ఆరాటపడ్డం ఎందుకు?

మన మనస్సుకు, మాటకు అందని దేవుని గ్రహించడం, ప్రేమించడం, సేవించడం సాధారణ మానవులకు సాధ్యం కాని పని కనుక స్థూలము, స్పష్టము అయిన ఉపాయ మొకటి అవసరమన్న భావం బహుళంగా వ్యాప్తమై ఉంది. మనం స్పష్టంగా గ్రహించగల సమస్త వస్తువులద్వారా, భావాలద్వారా భగవంతుడు తన్ను తాను అభివ్యక్తం చేసుకొంటునే ఉన్నాడు. జగత్తు, జీవితం, ప్రకృతి, ప్రజ, కష్టాలు, సుఖాలు, అనుభవాలు, అనుబంధాలు, మహాపురుషుల చరిత్రలు, మహత్తర సంఘటనలు మనం స్పష్టంగా గ్రహించగలుగుతున్నవి కాదా? వీటిద్వారా భగవంతుని శక్తి, మహిమ, ప్రజ్ఞ, సౌందర్యం, సంకల్పం, గుణం మనకు బోధపడ్డంలేదా? మనుష్యకల్పిత వస్తువులకంటె భగవంతుని సృష్టిలో అతని దర్శనం పొందడం సులభతరంకాదా? జగత్తులో, జీవితంలో దేవుని దర్శించడం అసాధ్యమైతే, రాతిలో దర్శించడం సుసాధ్యమా? రాతిలో దేవుని చూడగలవారు తోడిమానవునిలో చూడలేరా? సహజం, సార్థకం, సులభం అయిన పద్ధతులు మనకు అస్వాభావికంగా, అసాధ్యంగా, నిరర్థకంగా కనబడుతున్నవి. అస్వాభావికమైన పద్ధతులు సహజంగా, సులభంగా కనబడుతున్నవి. ఈ వైపరీత్యానికి ఒక కారణం, మనకు నిజంగా దైవచింత లేకపోవడం. దైవచింత పేరిట మన కిష్టమైన పద్ధతిని సూక్ష్మంలో మోక్షం సంపాదించాలన్న ఆత్మవంచన కలగడం మఱొక కారణం. ఈ ప్రవృత్తి శతాబ్దాల ఆచారంచేత బలపడుతూ వచ్చింది.

విగ్రహంలోనో, బాహ్యప్రకృతిలోనో భగవద్దర్శనంపొందే అనుభూతిలోకూడా నిజంగా జరుగుతున్న పనేమిటి? ఉపాసకుని అంతరంగంలో ఒక మసక తొలగిపోతున్నది. విగ్రహం, బాహ్యప్రకృతి ఎప్పటిలాగే ఉన్నది. మార్పు కలుగుతున్నది ఉపాసకుని చూపులోనే. అందఱికీకాక, ఉపాసకునికి మాత్రమే – దేవుని దర్శనం కలుగుతున్న ముహూర్తంలోనే – విగ్రహమో, బాహ్యప్రకృతో విశేషంగా కనబడుతున్నది. బాహ్యప్రకృతియందుకంటె జీవితసంఘటనలలో, తోడిమానవులతో గల సంబంధాలలో భగవంతుని దర్శించడం మఱింత సార్థకం. అంతకంటె అంతరంగంలో భగవత్సాక్షాత్కారం పొందడం ఉత్కృష్టం. తనకు పరమాత్మకు గల అభేదాన్ని ఆత్మయందు అపరోక్షంగా అనుభూతి పొందడం, జీవితం భగవత్ప్రేరిత మవుతున్నట్టు అనుభవగతం కావడం పరమోత్కృష్టం.

భారతీయ దర్శన గ్రంథములు

శ్రీయుతులు పాటీలు తిమ్మారెడ్డి, ఎం. ఏ.
బోయనపల్లి రామారావు, బి.ఏ., గారలు

(గతసంచిక తరువాయి)

మహేశ్వరుడు నిరావరణచైతన్యస్వరూపుడు, అనవచ్ఛిన్నుడు, అద్వితీయుడు, స్వానుభవైకప్రమాణుడు, శక్తిచక్రేశ్వరుడు, ఆత్మచింతామణి, ఉపేయుడు, అభిధేయుడు. అతని స్వాభావికశక్తియే ప్రకృతి. ఆతనిస్వాత్మభూత ప్రకృతియం దెప్పుడును వ్యభిచారము (వ్యతిక్రమము) కన్పింపదు. మహేశ్వరుడు కర్త, జ్ఞాత, అనాదిసిద్ధుడగు స్వాత్మ. జీవుడు చేతనుడు, పైగా అనీశ్వరుడు. ఆ ప్రత్యగాత్మ పరమేశ్వరభిన్నుడు మోహాచ్ఛన్నుడగుటచే కర్మబద్ధుడై సంసారి యగుచున్నాడు. జీవుడు మహేశ్వరదాసుడు. మహేశ్వరునితో ఏకత్వము స్థాపితమైనపుడు సర్వవిషయగ్రహణమునం దతనికి పూర్ణశక్తి లభించును. సర్వజ్ఞత్వసర్వకర్తృత్వరూపమగు మహేశ్వరత్వప్రాప్తియే ముక్తి. జ్ఞానము ప్రకాశస్వరూపము, చిత్స్వరూపము, సర్వప్రకాశకము, అఖండము. ప్రత్యభిజ్ఞ (జీవేశ్వరాభేదబోధ)యే ముక్తిసాధనము.

శివాద్వైతము

(మహేశ్వరుడు) బ్రహ్మ మారాధ్యము. ధర్మాచరణము తదారాధనము. ఫలేచ్ఛాత్యాగపూర్వకముగా కర్మము లొనర్చుటచే పాపములు నశించును. పాపనాశముచే చిత్తము శుద్ధమై జ్ఞానము లభించును కర్మజ్ఞానసముచ్చయముచేతనే ముక్తి సిద్ధించును. జీవుని పరమపురుషార్థము శివసమానగుణతారూపమగు ముక్తి నార్జించుట. ఇది శివకృపచేతనే సాధ్యము – ఇట్లు ముక్తి శివప్రసాదఫలితము. ఈప్రసాద ముపాసనచే ప్రాప్తించును.

పరబ్రహ్మ (శివుడు) సగుణుడు, సవిశేషుడు, జ్ఞానానందశక్తిసంపన్నుడు, జగద్రూపుడగువాడు, మనస్సుచే నానందము ననుభవించువాడు. జీవు డనాది, అజ్ఞానవాసనాబద్ధుడు, పరవశుడు, విభుడు, చేతనుడు, శక్తిపరిచ్ఛిన్నుడు, కర్త, భోక్త. జీవునియందు కర్తృత్వము స్వాభావికము. ముక్తజీవుడు సైత మంతఃకరణసమన్వితుడు. పాశము నశించినవో నత డఖండానందము ననుభవించును. బ్రహ్మ పరమాశక్తి (చిచ్ఛక్తి – చిదాకాశము) యందు జగద్బీజము కలదు. అదియే ప్రపంచకారణము. బ్రహ్మ పరిణామి, జగత్తు పరిణామము. జన్మ, స్థితి, ప్రళయ, తిరోభావ, అనుగ్రహములు బ్రహ్మ యొక్క ఐదు కృత్యప్రపంచకములు.

శివత్వప్రాప్తియే ముక్తి, కర్మోపాసనచే లేదా బ్రహ్మవిద్యచే శివత్వము ప్రాప్తించును. సత్కర్మాచరణపురాణశ్రవణమాత్రముచే శూద్రుని పాపములు నశించును.

లకులీశపాశుపతము

పశుపతి ఏ కారణమును, ఏ సాధనయు లేకుండగనే ప్రపంచమును సృజించెను. దీని

నుండి రెండు విధముల ముక్తి పడయవచ్చును. ఒకటి దుఃఖాత్యంతికనివృత్తి, రెండు పారమైశ్వర్యప్రాప్తి. దృక్శక్తి (సర్వజ్ఞత) క్రియాశక్తులు (ఇచ్ఛితవస్తుప్రాప్తి) పారమైశ్వర్య మనబడును. భగవద్దాసత్వ మొకవిధమగు బంధనము. వ్రతము, భస్మాదిధారణము, ఉపహారము, ఏకాంతమున శివనామము పేర్కొని నవ్వుట, యేడ్చుట, జపము, ద్వారము (జగద్విపరీతచేష్ట) – ఇవి ధర్మార్థసాధనలు.

శక్తిదర్శనములు

పరాశక్తియగు త్రిపురసుందరిచేతనే శబ్దవస్తూత్పత్తి జరిగినది. పరమతత్త్వము శివుడు. శక్తిస్ఫూర్తిరూపమును ధరించినపుడు శివుడందు తేజోరూపమున ప్రవేశించెను. అపుడు బిందు ప్రాదుర్భావము జరిగెను. శివునియందు శక్తి ప్రవేశించుటచే నారీతత్త్వము – నాదము వ్యక్తమయ్యెను. ఈ రెండుతత్త్వములు (నాదబిందువులు) కలిసి యర్ధనారీశ్వరు డయ్యెను. ఇదియే కామతత్త్వము. పుంతత్త్వము శ్వేతము, నారీతత్త్వ మరుణము. రెండింటిచే కళ జనించెను. ఈ కామకళలయు నాదబిందువులయు సంయోగముచే సృష్టి సాగెను. మూలతత్త్వ మనంతము, అవ్యక్తము. ఆ శివుని అజాఆద్యాశక్తియే ప్రకృతిరూప.

జీవోద్ధరణకై వైదిక, వైష్ణవ, శైవ, దాక్షిణ, వామ, సైద్ధాంతిక, కులముఖ్యములు— ఈ యేడాచారములు కలవు. దివ్యభావాశ్రయముచే దేవసాక్షాత్కారము, వీరభావముచే క్రియాసిద్ధి, పశుప్రాప్తిచే జ్ఞానసిద్ధి లభించును. ఆరాధనకై మహాశక్తికి – మహాకాళి, ఉగ్రతార, షోడశి (త్రిపురసుందరి), భువనేశ్వరి, ఛిన్నమస్త, భైరవి, ధూమావతి, బగళాముఖి, మాతంగి, కమల- అను పది మహావిద్యారూపములు కలవు ఈశక్తులతోపాటు పది పరతత్త్వారాధ్యరూపములుకూడ ఉపాసింపబడును. క్రమముగా నవి, మహాకాలుడు, అక్షోభ్యపురుషుడు, పంచవక్త్రరుద్రుడు, త్ర్యంబకుడు, కబంధుడు, దక్షిణామూర్తి, ఏకవక్త్రరుద్రుడు, మతంగుడు, సదాశివుడు, విష్ణువు. జీవు డాచారపాలనారాధనలచే శక్తికృపవలన శివత్వమును పొంది పాశముక్తుడగును.

కొన్ని అన్యదర్శనములు

ఈ దర్శనములుకాక భక్తిస్వరూపసాధన తత్త్వసాక్షాత్కారము గావించు నారదశాండిల్యకృతములగు భక్తిసూత్రములు భక్తిదర్శనములను పేర విఖ్యాతములైనవి. ఇవి రెండును భక్తితత్త్వమును చక్కగా నిరూపించును. 'సా పరమప్రేమరూపా' 'సా పరానురక్తిరీశ్వరే' యని యవి భక్తిని నిర్వచించెను. భగవానునియెడ పరమప్రేమయే భక్తి. వ్రజగోపికలప్రేమము దాని కుదాహరణము. ముక్తికి జ్ఞానముకన్న భక్తియే శ్రేష్ఠము అని వాని మతము.

ఇవి కాక వైద్యశాస్త్రమున కొక ప్రత్యేక దర్శనము కలదు. కర్మప్రారబ్ధములను మన్నించి యందు చికిత్స కెట్టి స్థానము కల దనుట నది చర్చించును. ఇట్టిదే 'రసేశ్వరదర్శనము'. దీని ననుసరించి 'పరమతత్త్వము రసరూపము. శివపార్వతులమూలభావము స్థూలజగత్తున పారదాభ్రకరూపములచే వెలసినది. పారదము ఆనందమునకు మూర్తరూపము (మూర్త – Concrete). పారదమే రసము. సృష్టియొక్క పారమును దయసేయున దగుటచే నది పారద

మయ్యెను. పారదసిద్ధిచే శరీరము జరామరణములపై విజయము నార్జించును.'

ఇట్లే జ్యోతిషమున నొక పృథగ్దర్శనము కలదు. సమస్తజగతితద్ఘటనలు నక్షత్రజగతి నవలంబించినవి. నక్షత్రముల గతిస్థితిసంయోగములే సమస్తప్రాపంచికరూపగుణక్రియలకు కారణములు. ఏ భావాభివ్యక్తి భూమిపై క్రియాపదార్థరూపమున కలదో అదియే సమష్టియందు నక్షత్రరూపమున కలదు. ప్రతియొక్క క్రియయు ప్రతిఆకృతియు పూర్వనిశ్చితము. సర్వాకృతులు క్రియలు శబ్దాదులు నిత్యములు. అవి సదా ఆవిర్భవించి తిరోభవించుచుండును. ఇట్లు లోకచరిత్రము మాటిమాటికి పునరావృత్తమగుచుండును. ప్రాణికర్మములు సంకల్పపూర్వకములు. సంకల్పమే కర్మకారణము. సంకల్పభావస్తరము లభివ్యక్తములు. ఇవియే సర్వగ్రహసంచాలకములు. కావున కర్మ సదా గ్రహానుసారి. ప్రారబ్ధవాదజ్యోతిషములకు భేదము లేదు. మనుజకర్మ మాతనికి ఫలమిచ్చుటలో స్వయంసమర్థము.

వీనికి వలెనే వ్యాకరణమున నొక దర్శనశాస్త్రము కలదు. దీనిని స్ఫోటవాదము లేదా శబ్దాద్వైతవాద మందురు. పాణిని దీనికి ప్రవర్తకుడు. దీని ననుసరించి 'శబ్దమనాది, సనాతనము. ఉన్నదృశ్యము లన్నియు కల్పనావిచారముల ఛాయలు వానిమూర్త (Concrete) రూపములు. దృశ్యజగతి అవాస్తవికము. శబ్దము వినా జ్ఞానము స్వయంప్రకాశము కాదు. శబ్దజ్ఞానములు పరస్పర మవిభేద్యములు. శబ్దస్మృతియే శ్వాసాదిసమస్తక్రియలకు కారణము. శబ్ద మాఖ్యేయశక్తియుక్తము. లోక మర్థనిర్మితము. శబ్దము దానికి జ్ఞాన మిచ్చును. ప్రణవము వాచకతాధిష్ఠానము. అదియే జగత్తునకు మూలకారణము. నామరూపాత్మకమే విశ్వము. విశ్వము శబ్దబ్రహ్మపరిణామము కాదు. వివర్తము, శబ్దార్థముల సంబంధము కల్పితము కాదు, నిత్యము. వ్యక్తశబ్దమునకు మూలాధారమున పరా, నాభియందు పశ్యంతి, హృదయాకాశమున మధ్యమ, కంఠమున వైఖరి ఒప్పుచుండును. శబ్దబ్రహ్మానుభూతియందు ప్రణవోపాసన, యోగి, శుద్ధసత్యభాషణములు సహాయములు'.

ఇట్లే అనేకయోగమార్గములు శరీరమును జ్ఞానసత్యమందిరముగా స్వీకరించి నేతి, ధౌతి మున్నగు షట్కర్మములచే తచ్ఛుద్ధిని ప్రతిపాదించెను. షట్చక్రవేధకుండలినీయోగముకూడ నొక దర్శనమే. బ్రహ్మవిష్ణురుద్రగ్రంథులను వేదాంతముయొక్క మల, విక్షేప, ఆవరణములుగ భావించి వానివేధకై ప్రవర్తించిన తంత్రశాస్త్రముకూడ ఒకదర్శనమే. ఈ యాస్తికదర్శనము లన్నియు అధికారి సాధనభేదముల వలన భిన్నము లైనవి.

ఉపసంహారము

ఏకత్వమునం దనేకతాభివ్యక్తియు, అనేకతయం దేకత్వదర్శనమును భారతీయదర్శనగ్రంథముల విశేషము. 'విశ్వమునందలి నానావిభిన్నతలయందు ఏకత్వమునకై భారతదేశము చేసినంతటి పూర్ణసార్థకవివేచనము మఱేదేశమునందును మఱేజాతియు చేయ లేదు. కాని మనదేశమునం దున్నన్ని శ్రేణీభేదములు మఱెందును లేవు' అని యొక మాన్యవిద్వాంసు డభిభాషించెను.

అనేకతయం దేకత్వదర్శనము భారతీయసంప్రదాయము. పశుమానవవృక్షాదులయం దేకత్వమును దర్శించి యొక్కవిధమగు నాహా

రమునే యొసంగినచో హాని యేర్పడును. కావున నేకత్వ మనునది బుద్ధియందు వ్యవస్థితము కావలసిన భావము. ఏకత్వమునుండి బహుత్వోత్థానమునుగూడ భారతీయదర్శనములే పేర్కొనెను. ఏకర్మాధికారభావాదిభేదముచే బహుత్వ ముత్థితమైనదో తదనురూప వ్యవహారమే వ్యక్తికి సమాజమునకు కల్యాణకారకము. కావున వ్యవహారమున నితరదేశములయందుకంటె నధికమగు శ్రేణీభేదములు అధికారనిరూపణపరిణామము. ఇది యేకత్వమునకు విరోధి కాదు. భారతీయదర్శనముల గాంభీర్యముతోపాటు ఈ మూలవిశేషమునుగూడ తెలిసికొననిదే వాని నర్థము చేసికొన్నట్లు కాదు. పదార్థవిజ్ఞానాది ఆలోచనాత్మకశాస్త్రక్షేత్రములయందు జ్ఞాన మెంతసూక్ష్మమో పదార్థోపయోగములును శ్రేణీభేదములును అంతగా పెరుగుటయు, ఎంతస్థూలమో అంతగానీ శ్రేణీభేదములు తఱుగుటయు ప్రత్యక్షముగ గమనించుచున్నాము. అట్టి శ్రేణీభేదములు అధికారిభేదము ననుసరించి యేర్పడినవే కాని యజ్ఞానమూలకములు కావు. ఇట్టి భారతీయదర్శనములు అధికారతరతమభేదము ననుసరించి యింత విస్తృతముగ రచింపబడినవి. ఇక ప్రపంచసాహిత్యమునం దింత విస్తృతమగు దర్శనరచన మఱేదేశమునందును మఱేజాతియు చేయ లేదు. ఇదియే భారతీయదర్శనకర్తల ఆధిక్యము. భారతీయులకు గర్వకారణము.

[కవిసమ్రాట్ విశ్వనాథసత్యనారాయణ - జటావల్లభుల పురుషోత్తం - సుదర్శనసింహ హనుమాన్ ప్రసాద్ పోద్దార్ గారకు కృతజ్ఞతతో]

వార్తలు, విశేషాలు

బేలూరునొద్ద వివేకానంద యూనివర్సిటి

బేలూరులో స్థాపింప సంకల్పించిన వివేకానంద యూనివర్సిటికై రామకృష్ణమిషనువారి ప్రార్థనమీద శ్రీ బల్రాంరాయిగారు మూలధనమును విరాళమిచ్చారు. వీరు కీర్తిశేషులయిన కుమార ప్రమథనాథరాయిగారి కుమారులు. వీరిది 'భాగ్యకులము' ఇది ఇప్పుడు తూర్పు పాకిస్థానములో ఉన్నది. 'రామకృష్ణమిషను వివేకానంద యూనివర్సిటి మూలధనము' అను పేర వారొసగినారు. ఇందుకై వారు తమ స్థిరాస్తిలో కొంతభాగం ఇచ్చారు. ఇందుండి సంవత్సరానికి సుమారు ఒకటిన్నర లక్ష రూపాయల ఆదాయంవస్తుంది. దీనిని ఆయూనివర్సిటి స్థాపనానికి దాని సుస్థితికి వినియోగించాలని వారు సంకల్పించారు. ఈ ధర్మ పరిషత్తుకు పూజ్య శ్రీ పి. సి. సేనుగారు అధ్యక్షులు. పూజ్యశ్రీ శ్రీ శైలకుమారముఖర్జిగారును, శ్రీ బీరేంద్రకుమార బోసుగారును రామకృష్ణమిషను సాధువులిద్దఱున్నూ ఈధర్మపరిషత్సభ్యులు.

మన యువకులకు మంచి విద్యలభించాలని హృదయపూర్వకంగా కోరేవారందఱూ ఈ మూలధన విరాళం యిచ్చిన మహోదారులకు కృతజ్ఞులై ఉండడంలో రామకృష్ణమిషను వారితో తప్పక ఏకీభవిస్తారు.

ఈ వివేకానంద యూనివర్సిటి స్వామిజీకి తగిన స్మారకంగా ఉండడమే కాకుండా దేశ చరిత్రలో ఒక ప్రముఖసంభవంగా ఉంటుంది. తన దేశీయులకు స్వామిజి అభిలషించిన విద్యా విధానం – అది మానవీకరణ సమర్థమై ఉండవలె; శీలనిర్మాణ దక్షముగ ఉండవలె, భారతీయాధ్యాత్మికలక్ష్యములసమున్నతికి సాధనముగ నుండవలె, పాశ్చాత్యుల ఆశయాలలో నుండిన్నీ సంస్కృతి నుండిన్నీ శ్రేష్ఠాంశములను తనలో కలుపుకొనేదిగా ఉండవలె.

యూనివర్సిటీ ప్రణాళిక తయారవుతూ ఉంది, త్వరలోనే పశ్చిమ బంగాళ ప్రభుత్వం వారికి అది సమర్పితమవుతుంది. అమలుపఱచడానికి తగిన చర్య తీసికోబడుతుంది. ప్రారంభించడానికే రెండు కోట్ల రూపాయలు కావాలి. ఉదారమహాజనులున్నూ 'రాష్ట్ర' 'కేంద్ర' ప్రభుత్వాలవారున్నూ విరాళాలిచ్చి ఈ పుణ్యకార్యానికి తోడ్పడవలసిందని మా ప్రార్థన, తోడ్పడతారని మా నమ్మకం.

శ్రీ వీరేశ్వరానందస్వామి,
జెనరల్ సెక్రెటరి,
శ్రీరామకృష్ణ 'మఠ' 'మిషను'లు.

శ్రీరామకృష్ణ సేవాశ్రమము, చట్లతాండ్ర

శ్రీకాకుళం జిల్లా, టెక్కలి తాలూకా, చట్లతాండ్ర గ్రామ శ్రీరామకృష్ణ సేవాశ్రమము ద్వితీయ కార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశము శ్రీ భద్రాచలం రామమూర్తిగారి అధ్యక్షతను తే 12-10-1962 దీని జరుపబడినది. ఆశ్రమము ఇండియను సొసైటీల చట్టము (Act XXI of 1860) క్రింద 9 నెంబరుగా రిజిస్టర్ చేయబడినది. రామకృష్ణ మిషను బేలూరు మఠమువారు కోరినతక్షణము దయతో పంపిన బైలాలను కొద్దిమార్పులతో తయారుచేసి ఆమోదించడమైనది. మఠమునకు ఆనుకొనియున్న సుమారు 20 సెంట్ల భూమిని కొనుటకుగాను తీర్మానించడమైనది. ఇప్పటివరకు చేరిన 100 సభ్యులు గాక యింకను ఇతోధికముగా సభ్యులను చేర్పించుటకుగాను సభ్యులను గోరడమైనది. కార్యదర్శిగారి నివేదిక చదివి ఆమోదించడమైనది. శ్రీ అట్టాడ చినలచ్చుము నాయుడుగారిని ఉపకార్యదర్శిగా కోఆప్టు చేసుకొనడమైనది. సభ్యులు పాటించే నిబంధనలనుగూర్చి అధ్యక్షులు ఉపన్యసించిరి.

శ్రీహరేరామనామకోటిపూజా మహోత్సవములు

కోరుకొండలో శ్రీహరేరామభజనభక్త సమాజమువారి ఆధ్వర్యమున కార్తీకమాస పర్వదినములు నెలరోజులు ది. 29-10-1962 నుండి 28-11-1962 వరకు సమాజమందిరము వద్ద తెల్లవాఱుజామున 4 గం॥కు ప్రభాతసేవ, ఉదయం 8 గం॥ నుండి 10 గం॥వరకు స్వామివారి సన్నిధిని హరేరామ నామకోటికి వేదోక్తముగా షోడశోపచారములతో సహస్రనామ పూజలు 10 గం॥ నుండి 12 గం॥ వరకు నిత్యము 50 మంది బీదలకు అన్నదానము, మధ్యాహ్నము 3 గం॥ నుండి 5 గం॥ వరకు

ప్రముఖులయిన పండితుల ఆధ్యాత్మికోప న్యాసములు, రాత్రి 7 గం॥ నుండి 10 గం॥ వరకు శ్రీహరేరామమహిళా మండలివారిచే నామసంకీర్తన, ఆఖరురోజున 50 మంది బీదలకు వస్త్రప్రదానము జరుపబడెను. ఈ కార్యక్రమములో భక్తులెల్లరు పాల్గొని యథాశక్తి ధన, వస్తు, సేవా రూపమున విరాళము లొసంగి జయప్రద మొనరించినందుకు కృతజ్ఞతాభివందనములు. ఆలయ నిర్మాణమునకు రూ. 3000/-కు స్థలము ఖరీదుచేసియున్నారు గాన భక్తులెల్లరు ఈ క్రింది అడ్రసుకు విరివిగా విరాళములొసంగి సమాజాభివృద్ధికి తోడ్పడ ప్రార్థన.

ఇట్లు,

శ్రీ హరేరామభజన భక్తసమాజము (రిజిష్టరు)

శ్రీలక్ష్మీనరసింహక్షేత్రము కోరుకొండ,

తూ॥ గో॥ జిల్లా (ఆం॥ప్ర.) స్థాపితం: 1960.

గ్రంథపరిచయం

[సమీక్షకు గ్రంథాలు పంపేవారు రెండేసి ప్రతులు పంపవలె అని మనవి]

శంకరగ్రంథరత్నావళి

ప్రథమసంపుటము

ప్రకాశకులు, ప్రాప్తిస్థానం: సాధన గ్రంథ మండలి తెనాలి, పుటలు 296.

వెల 4. రూపాయలు.

'శంకరుడే శంకరుడై' అన్నట్లు అద్వైతీయావతారమూర్తులునూ జ్ఞానవైరాగ్యనిధులును ఐన శ్రీశంకభగవత్పాదులు విశ్వోపజీవ్యమైన భారతదేశాధ్యాత్మిక సందేశాన్ని శతాధిక గ్రంథపేటికలలో పదిలపఱచి ఉంచినారు. గీర్వాణభాషలో ఉన్న ఆగ్రంథాలను వివిధదేశీయులు తమతమ భాషలలోనికి అనువదించుకొని అనుభవించడం ప్రాప్తం. ఇప్పటికి పదిహేను సంవత్సరాలుగా సాధకులకు అత్యంతోపయుక్తములైన గ్రంథములను సులభసరళాంధ్రభాషలో ప్రచురిస్తూ జిజ్ఞాసువుల కృతజ్ఞతకు భాజనులైన తెనాలి సాధన గ్రంథ మండలివారు శ్రీశంకరవాణిని సాంధ్రానువాదంగా ఆంధ్రమహాజనులకు అర్పింప పూనుకోవడం ముదావహం. అందిప్పుడు ప్రచురితమై ద్వితీయముద్రణమునందిన ఈ ప్రథమ సంపుటంలో 'అద్వైతానుభూతి' మొదలు 'హస్తామలక' పర్యంతం మొత్తం నలభై గ్రంథాలు ఉన్నాయి. ఇందున్న మొత్తం శ్లోకాలసంఖ్య 1083. ప్రతి పుటలోను పైసగమున పెద్ద అచ్చులో మూల శ్లోకాలు, క్రింది సగమున ఆశ్లోకాల అనువాదం ఉండేటట్లుగాముద్రించిన పద్ధతి పారాయణపరులకు చాలా అనుకూలంగా ఉంది. పుస్తకం విప్పిచూచినవారికి చదవక విడిచిపెట్టడానికి బుద్ధిపుట్టదు. అనువాద రచయితలు రాజమహేంద్రవర శ్రీరామకృష్ణమఠాధ్యక్షులైన పరమహంస పరివ్రాజకాచార్య శ్రీనిర్వికల్పానందస్వాములు. ఈఅనువాదమందలిసరళసుగ్రహామధురశైలి స్పృహణీయం. ఈ తొలి సంపుటమును చదివినవారు అనంతరసంపుటాలకై తప్పక ఉవ్విళ్లూరుతూ నిరీక్షిస్తారు.

—ప్రభాకర్.

శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము

అనువాదకులు :

శ్రీ చిదంతనానందస్వామి

ఇందు శ్రీరామకృష్ణుని జీవిత సంగ్రహమును 1121 మహోపదేశములును గలవు.

జీవుడు : సంసారము ; మాయ, గ్రంథములు : గ్రంథులు, బాధగురువులు : బోధ గురువులు, లౌకికులు : వారి ధోరణులు, ఆత్మోన్నతి ; సాధకులు : వారి యాదర్శములు, పారమార్థిక జీవనమునకు సదుపాయములు, సర్వమతసామరస్యము, దేవుడు, జ్ఞానము : భక్తి : కర్మము, బ్రహ్మతత్త్వము మున్నగు అంశము లిందు తేటతెల్లముగ పసిబిడ్డల కయిన అవగాహన కాగల ఉపమానములతో వివరింపబడియున్నవి.

నీతికథలును సూక్తులును మకరందపేశలములు, నిర్వృతికరములు.

... ఈ గ్రంథం చదువుతూంటే ఒక్క ఐహికానికీ, ఒక్క ఆముష్మికానికీ కాక, రెంటికీ సంబంధించిన సూక్ష్మాలూ, రహస్యాలూ, కీలకాలూ చక్కగా అరటి పండొలిచి చేతిలో పెట్టినట్లు ఉంటవి... —ఆంధ్రపత్రిక

540 పుటలు ప్రజ్జ్వలమగు పంచమ ముద్రణము వెల : రూ. 3-50

హిందూమతము

రచయిత : శ్రీ వివేకానందస్వామి

అనువాదకులు: శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

హిందూమత నామమును పరస్పరభిన్నభావభూయిష్ఠములగు అనేక మతసంప్రదాయములు వహించి యుండుటచే, తత్స్వరూప నిర్వచనమునకు ఇందు శ్రీ వివేకానంద స్వాములవారు పూనుకొని ఆ మతము వేదసంహితాకాలమునుండి ఎట్లు క్రమ పరిణామ మందెనో, అందు సర్వసమ్మతమూలభావము లెవ్వియో, అది చేయు బోధ యెట్టిదో, ఇన్ని భిన్నమతాంతరము లెట్లు కలిగెనో, ఈ కలగూరగంపకు హిందూమత నామ మెట్లు లేర్పడెనో విశదీకరించియున్నారు. జిజ్ఞాసువుల కత్యంతోపయుక్తమగు గ్రంథము.

... తెనుగువాఙ్మయములో వేదాంతచర్చలపై ... ప్రకటింపబడిన గ్రంథములలో ఇది ఉత్తమోత్తమమైనదని శిరసాగ్గి చెప్పవలసియున్నది. ... —భారతజ్యోతి 12-4-1956.

... గ్రంథము ప్రావాహిక శైలిలో అనువదింపబడినది. —హిందూపత్రిక 5-8-'56.

168 పుటలు వెల : రూ. 1-25

అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

సంపాదకులు : శ్రీ శుద్ధసత్త్వానందస్వామి, శ్రీ నేలటూరి భక్తవత్సలము,
శ్రీ. కే. ఎస్. ఎస్. రాజన్ గారిచే ది జ్యూపిటర్ ప్రెస్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ (మద్రాసు - 18) న ముద్రింపబడి
శ్రీ శుద్ధసత్త్వానందస్వామిచే శ్రీ రామకృష్ణమఠము (మైలాపూరు) నుండి ప్రచురింపబడినది